

URADNI LIST

REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka 15

Ljubljana, sobota 6. aprila 1991

Cena 50 dinarjev

Leto XLVIII

555.

Na podlagi 3. točke 379. člena ustave Republike Slovenije izdaja Predsedstvo Republike Slovenije

U K A Z

o razglasitvi zakona o obrambi in zaščiti

Razglasa se zakon o obrambi in zaščiti, ki ga je sprejela Skupščina Republike Slovenije na sejah Družbenopolitičnega zbora, Zbora občin in Zbora združenega dela dne 29. marca 1991.

Št. 0100-328/91

Ljubljana, dne 29. marca 1991.

Predsednik
Milan Kučan l. r.

Z A K O N

o obrambi in zaščiti

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja:

– organizacijo, pripravlanje in delovanje obrambnega sistema za primer, če bi bile ogrožene svoboda, neodvisnost, suverenost in ozemelska celovitost Republike Slovenije;

– enotne osnove sistema za zaščito in reševanje ljudi, materialnih in drugih dobrin za primer naravnih in drugih nesreč ter vojnih dejstev.

Ta zakon določa tudi temeljne ukrepe ter druge varnostne priprave za odpravljanje izrednih razmer, če bi izjemna splošna nevarnost ogrozila obstanek Republike Slovenije oziroma njeno ustavno ureditev.

2. člen

Obrambni sistem Republike Slovenije obsega obrambne ukrepe in aktivnosti, ki jih izvajajo organi, organizacije in drugi nosilci sistema ter obrambne sile, da bi preprečili in odvrnili morebiten napad oziroma zagotovili pravočasno in organizirano upiranje napadu na državo.

Obrambne sile, ki obsegajo oborožene sile, narodno zaščito in enote za zveze, so temeljni nosilec oboroženih oblik upiranja napadu na državo. Oborožen odpor skupaj z neoboroženimi oblikami odpora ter delovanjem nosilcev obrambnega sistema tvori celoto.

Nosilci obrambnega sistema z obrambnimi načrti zagotavljajo pravočasno in načrtno izvrševanje obrambnih ukrepov, prehod v vojne razmere ter materialno in zdravstveno oskrbo oboroženih sil, prebivalstva ter drugih obrambnih potreb v vojni.

3. člen

Zaščita in reševanje obsegata:

– ukrepe in aktivnosti za preprečevanje nastanka in odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč ter vojnih dejstev;

– ukrepe za zaščito in reševanje;
– priprave državljanov, podjetij in drugih nosilcev;
– priprave in delovanje splošnih reševalnih služb ter civilne zaščite;
– organizacijo opazovanja in obveščanja o nevarnostih.

Zaščita in reševanje se v republiki organizirata kot enoten sistem, ki deluje v miru in v vojni.

4. člen

Oborožen boj in vse druge oblike odvracanja ter upiranja napadu na državo in izvajanje zaščite ter reševanja temeljijo na spoštovanju načel mednarodnega prava oziroma sprejetih mednarodnih obveznosti.

II. PRAVICE IN DOLŽNOSTI DRŽAVLJANOV PRI URESNIČEVANJU OBRAMBE IN ZAŠČITE

5. člen

Na področju obrambe in zaščite državljani v skladu z ustavo uresničujejo:

1. vojaško dolžnost, ki jo izvršujejo v oboroženih silah, v določenih sestavih organov za notranje zadeve in v enotah za zveze republike in občin;

2. delovno dolžnost, ki jo izvršujejo v podjetjih, zavodih in drugih organizacijah, v državnih organih in z opravljanjem del za oborožene sile oziroma za obrambo države;

3. dolžnost delovati v civilni zaščiti ter izvajati ukrepe osebne in vzajemne zaščite;

4. dolžnost delovati v službi za opazovanje in obveščanje.

Za izvrševanje določenih varnostnih in obrambnih nalog so državljani dolžni delovati v narodni zaščiti.

Državljeni so se dolžni usposablјati za tiste naloge obrambe in zaščite, h katerim so razporejeni ali ki so določene, da jih bodo opravlјali pri obrambi oziroma zaščiti. Ne glede na raspored so se v skladu z zakonom dolžni dopolnilno usposablјati tudi za vojaško strokovne naloge, za katere so bili posebej poslani na šolanje.

Vojaško dolžnost urejajo posebni predpisi.

Pri izvrševanju dolžnosti iz prvega, drugega in tretjega odstavka morajo državljani varovati državne, vojaške in uradne skrivnosti ter po predpisih vzdrževati orožje in opremo, ki jim je zaupana.

Državljeni se razporejajo na dolžnosti iz prvega odstavka. Posameznik je lahko razporejen tudi k opravljanju več dolžnosti, če se te med seboj ne izključujejo.

6. člen

Državljeni imajo materialno dolžnost, ki jo izvršujejo z dajanjem vozil, strojev in drugih določenih sredstev ter opreme oboroženim silam, narodni zaščiti, enotam za zveze, civilni zaščiti, službi za opazovanje in obveščanje, državnim organom ter podjetjem, zavodom in drugim organizacijam, katerih dejavnost je posebnega pomena za obrambo in zaščito.

Državljeni so dolžni dajati sredstva in opremo iz prejšnjega odstavka tudi v miru zaradi pregledov in vaj ter po odločitvi pristojnega štaba za civilno zaščito za izvajanje zaščite in reševanja.

Materialno dolžnost v skladu s prvim in drugim odstavkom imajo tudi društva in druge organizacije državljanov, razen gasilskih in drugih organizacij za sredstva in opremo, namenjeno zaščitni in reševalni dejavnosti.

Vrsto sredstev in opreme, za katero velja materialna dolžnost, določi Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije. Podatke o teh sredstvih zbirajo, hranijo in uporabljajo upravni organi, pristojni za obrambne zadeve. Organi, ki zbirajo podatke o sredstvih in opremi po tem členu, so jih dolžni dati na razpolago upravnim organom, pristojnim za obrambne zadeve, na njihovo zahtevo.

7. člen

Delovno dolžnost izvajajo državljani, ki so stari najmanj osemnajst let in so zdravstveno sposobni za delo.

Delovna dolžnost se po odločitvi pristojnega organa lahko izjemoma uvede tudi v miru in v izrednih razmerah v dejavnostih posebnega pomena za obrambo in zaščito. Delovna dolžnost v miru se lahko uvede le, če je neposredno ogrožena varnost ljudi in premoženja v večjem obsegu oziroma, da se izvršijo nujne naloge obrambe in zaščite ali mednarodne obveznosti.

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije podrobneje predpiše način izvajanja delovne dolžnosti.

8. člen

Naloge v narodni zaščiti lahko opravljajo državljani, ki so dopolnili osemnajst let starosti.

Opravljanja nalog v narodni zaščiti je oproščen, kdor je zaradi bolezni ali poškodbečasno ali trajno nezmožen za delo ali če je poklican k opravljanju dolžnosti, na katero je razporejen, v skladu s tem zakonom. Opravljanja nalog v narodni zaščiti so oproščeni tudi delavci organov za notranje zadeve ter državljani, ki jim je v skladu z zakonom priznana pravica do ugovora vesti vojaški dolžnosti.

9. člen

Državljeni morajo brez odlašanja obvestiti najbližji center za obveščanje, organ za notranje zadeve ali gasilsko enoto o vsaki nevarnosti naravne ali druge nesreče, ki so jo opazili ali kako drugače zanje zvedeli.

Ob nastanku naravne in druge nesreče se je vsak državljan, star najmanj osemnajst let, dolžan vključiti v zaščito in reševanje v skladu s svojimi sposobnostmi in možnostmi, dokler ni poklican k opravljanju drugih nalog.

10. člen

V civilni zaščiti so dolžni delovati državljani, ki so zdravstveno sposobni za delo, od 18. do dopolnjenega 55. leta starosti. Na podlagi prostovoljne odločitve lahko v civilni zaščiti delujejo tudi starejši državljani.

Državljan, ki je razporejen v civilno zaščito, dobi knjižico pripadnika civilne zaščite, ki jo izda upravni organ, pristojen za obrambne zadeve.

Pripadnik civilne zaščite, ki je razporejen v štab za civilno zaščito republike, občine ali medobčinske skupnosti oziroma združeni odred civilne zaščite, se ne more razporediti še na drugo dolžnost. V vojni je status takega pripadnika izenačen s statusom delovnega obveznika.

Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka se uporabljajo tudi za razporejanje državljanov v službo za opazovanje in obveščanje.

11. člen

V civilno zaščito ne morejo biti razporejeni:

1. vojaški obvezniki, razporejeni v vojni sestavi obo-roženih sil in pripadniki stalnega sestava oboroženih sil;
2. delavci organov za notranje zadeve in pripadniki rezervnega sestava teh organov;
3. nosečnice, matere in samohranilci z otrokom, ki še ni star petnajst let;
4. državljani, ki zdravstveno niso sposobni za delo v civilni zaščiti.

12. člen

Državljeni, ki prostovoljno in nepoklicno opravljajo naloge zaščite in reševanja v operativnih sestavih gasilskih organizacij, gorske in jamarske reševalne službe ter drugih društev in organizacij državljanov v skladu z načrti občin ali republike, imajo pravice in dolžnosti, kot jih imajo pripadniki civilne zaščite, če ni drugače določeno z zakonom. Člani teh enot in služb se izjemoma razporejajo na obrambne dolžnosti, praviloma tako, da je omogočeno njihovo delovanje v zaščiti in reševanju.

Člani enot in služb, ki opravljajo naloge v skladu s prejšnjim odstavkom, morajo izpolnjevati poleg splošnih zdravstvenih pogojev tudi posebne pogoje, določene z zakonom in akti društva ali organizacije, v sestavi katere enota ali služba deluje.

13. člen

Zdravstveno sposobnost za opravljanje dolžnosti v narodni zaščiti, v civilni zaščiti ter v službi za opazovanje in obveščanje ugotavljajo zdravstvene organizacije in delavci, pooblaščenici za ugotavljanje zdravstvene sposobnosti za vojaško službo.

14. člen

Pripadnik oboroženih sil, narodne zaščite, enot za zveze, rezervnega sestava organov za notranje zadeve, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje ter obveznik delovne dolžnosti se mora na vpoklic pristojnega organa zglasiti pri določenem organu oziroma organizaciji v kraju, in ob času, ki sta navedena v splošnem ali posamičnem pozivu.

Pripadnik civilne zaščite, ki je razporejen tudi na delovno dolžnost, se ob istočasnem pozivu k opravljanju obeh dolžnosti, najprej odzove na opravljanje dolžnosti v civilni zaščiti. Določba tega odstavka se smiselno uporablja tudi za državljana, ki opravlja vodstvene naloge v narodni zaščiti.

Če se vpoklicani ne odzove pozivu in ne opraviči svojega izostanka, lahko upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, sam ali na predlog organa, ki je zahteval vpoklic, izda nalog, da ga privede uradna oseba. Ta nalog izvrši pristojni organ za notranje zadeve.

15. člen

Upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, zbirajo oziroma uporabljajo ter hranijo podatke o državljanih, ki so dopolnili sedemnajst let starosti, o rojstvu, državljanstvu, kraju stalne inčasne nastanitve, družinskem stanju, šolski izobrazbi, zaposlitvi in poklicu, vojaško strokovni usposobljenosti in znanjih, pomembnih za zaščito in reševanje. Podatke zbirajo zato, da ugotovijo sposobnost državljanov za opravljanje nalog obrambe in zaščite ter jim določijo razpored ali naloge v oboroženih silah, narodni zaščiti, enotah za zveze, civilni zaščiti ter službi za opazovanje in obveščanje. O državljanih, ki bodo opravljali dela kriptografskega zavarovanja podatkov ali poklicno delali v upravnih in drugih strokovnih organih na obrambnem področju ali opravljali dolžnosti upraviteljev obrambnih in varnostnih načrtov, zbirajo oziroma uporabljajo upravni organi, pristojni za obram-

bne zadeve, tudi podatke o kaznovanosti v skladu s tem zakonom. Za pripadnike oboroženih sil in enot za zveze, zbirajo upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, tudi podatke o številu in starosti vzdrževanih družinskih članov za določitev pravice do preskrbnine.

Upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, vodijo zbirke podatkov o pripadnikih enot za zveze, državljanih, določenih za vodstvene dolžnosti v narodni zaščiti, pripadnikih civilne zaščite ter službe za opazovanje in obveščanje, o izvajalcih obrambnih in varnostnih priprav ter v skladu s posebnimi predpisi o vojaških obveznikih. Upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, morajo zagotoviti varstvo in zaupnost osebnih podatkov o državljanih.

Ne glede na prvi odstavek tega člena upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, iz centralnega ali občinskih registrov prebivalstva pridobivajo, uporabljajo in hranijo tudi podatke o državljanih o rojstvu, kraju stalne inčasne nastanitve ter zaposlitve za načrtovanje evakuacije ali izmika ter racionirane preskrbe.

Organi, ki zbirajo ali vodijo podatke o državljanih iz prvega in tretjega odstavka, so jih dolžni dati v uporabo upravnim organom, pristojnim za obrambne zadeve, na njihovo zahtevo.

Podatke iz zbirk iz tretjega odstavka upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, dajejo v uporabo samo organom, poveljstvom ali službam, v katerih opravljajo državljani določene naloge obrambe in zaščite ali so vanje razporejeni.

16. člen

Pripadniki enot za zveze, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje ter državljani, ki opravljajo vodstvene dolžnosti v narodni zaščiti, morajo v petnajstih dneh prijaviti občinskemu upravnemu organu, pristojnemu za obrambne zadeve, pri katerem so vpisani v evidenco, spremembo priimka ali imena, spremembo kraja stalne aličasne nastanitve, pridobitev strokovne izobrazbe, spremembo zaposlitve z navedbo delodajalca, pri katerem so zaposleni oziroma vrsto in kraj samostojne dejavnosti.

17. člen

Poškodba ali bolezen, ki nastane pri izvrševanju dolžnosti iz 5., 6., 9. in 12. člena tega zakona, se šteje za poškodbo pri delu. Za poškodbo pri delu se šteje tudi poškodba, nastala na poti z doma ali z delovnega mesta na zbirališče oziroma pri vrnitvi po opravljeni dolžnosti. Čas in kraj nastanka bolezni ali poškodbe ugotovi organ, ki je organiziral aktivnost, na kateri je obveznik zbolel ali se poškodoval, prijavi pa se občinskemu upravnemu organu, pristojnemu za obrambne zadeve.

18. člen

Pripadnik oboroženih sil, narodne zaščite, enote za zveze, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje ali član enote in službe iz 12. člena tega zakona, ki se pri opravljanju nalog poškoduje ali zboli, je zavarovan po predpisih o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju, kakor oseba v delovnem razmerju za primer nesreče pri delu. Osnova za odmero pravic je povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega delavca v Republiki Sloveniji v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe, če je to za pripadnika ugodnejše ali če ni zaposlen.

Družinski člani pripadnika, ki je v primerih iz prejšnjega odstavka izgubil življenje, imajo po njem pravico do družinske pokojnine po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Pripadnik, ki je utrpel pri opravljanju nalog iz prvega odstavka škodo, ima pravico do povračila te škode

19. člen

Pripadnik oboroženih sil, narodne zaščite, enote za zveze, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje ali član enote in službe iz 12. člena tega zakona, ki se je v miru pri opravljanju nalog obrambe in zaščite ali v zvezi s temi nalogami brez svoje krivde poškodoval, zaradi česar je njegov organizem okvarjen najmanj za 20 %, ima pravico do enkratne denarne pomoči. Denarna pomoč se mu odmeri glede na stopnjo telesne okvare, ki se ugotavlja po predpisih o zdravstvenem zavarovanju oziroma za pripadnike teritorialne obrambe po predpisih, s katerimi se urejajo pravice vojaških invalidov.

Pod pogoji iz prejšnjega odstavka ima pravico do enkratne denarne pomoči pripadnik oziroma član tudi v primeru, kadar je njegov organizem okvarjen najmanj za 20 % zaradi bolezni, ki je nastala ali se je poslabšala kot neposredna posledica opravljanja nalog obrambe in zaščite.

Če pripadnik iz prvega odstavka izgubi življenje ali umre zaradi poškodbe oziroma bolezni, ki jo je dobil v okoliščinah iz prvega in drugega odstavka tega člena, dobi enkratno denarno pomoč njegova družina. Denarna pomoč znaša najmanj dvanajst povprečnih mesečnih osebnih dohodkov zaposlenih delavcev v Republiki Sloveniji v zadnjih šestih mesecih pred poškodbo.

Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka se uporabljajo tudi za vojake med vojaškim rokom v teritorialni obrambi ali organih za notranje zadeve oziroma za državljane med opravljanjem civilne službe.

Pravice iz tega člena se financirajo iz proračuna republike ali občine, ki financira dejavnost, v kateri je pripadnik opravljal naloge.

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije določi višino enkratne denarne pomoči in pristojni organ za odločanje o enkratni denarni pomoči. Postopek za uveljavitev pravic vodi pristojni organ skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, če ni s tem zakonom drugače določeno.

20. člen

Pripadnik oboroženih sil, narodne zaščite, enote za zveze, civilne zaščite oziroma službe za opazovanje in obveščanje ali član operativnega sestava reševalnih enot društev in drugih organizacij državljanov, ki v času službe ali v zvezi z opravljanjem službe ter nalog obrambe in zaščite, povzroči namenoma ali iz velike malomarnosti materialno škodo občini, republiki oziroma drugim pravnim ali fizičnim osebam, odgovarja po predpisih o materialni odgovornosti delavcev državnih organov.

Državlani in pravne osebe imajo pravico do povračila dejanske škode, ki so jo utrpeli zaradi vaj obrambe in zaščite.

III. NOSILCI OBRAMBNEGA SISTEMA

1. Podjetja, zavodi in druge organizacije

21. člen

Podjetja, zavodi in druge organizacije, ki opravljajo po odločitvi pristojnih organov republike oziroma občin, dejavnosti posebnega pomena za obrambo in zaščito, sprejemajo svoje obrambne načrte.

Za dejavnosti posebnega pomena za obrambo in zaščito se štejejo zlasti proizvodnja ali storitve, ki so nenadomestljiv pogoj za delo in življenje prebivalstva ali za delo drugih podjetij in organizacij oziroma za delo državnih organov na določenem območju, za oskrbo oboroženih in drugih obrambnih sil ter prebivalstva oziroma so namenjene zaščiti in reševanju.

Poslovodni organ podjetja, zavoda ali druge organizacije oziroma njemu enak organ, je vodja obrambnih priprav in sprejema obrambni načrt. Skrbi za strokovno izvajanje obrambnih priprav in priprav za zaščito in reševanje ter je odgovoren za njihovo stanje.

22. člen

Podjetja, zavodi in druge organizacije so dolžne načrtovati in zagotavljati izvajanje posameznih ukrepov za pripravljenost ter opravljanje določene proizvodnje ali storitev v vojni v sistemu materialne in zdravstvene oskrbe oboroženih sil, prebivalstva ter drugih obrambnih potreb, po odločitvi pristojnega organa republike oziroma občine.

Podjetja, zavodi in druge organizacije imajo materialno dolžnost za sredstva in opremo, s katero razpolagajo pod pogoji, ki jih določa ta zakon za državljane.

2. Krajevne skupnosti

23. člen

Krajevne skupnosti organizirajo in izvajajo priprave za zaščito prebivalstva in za svoje delo v vojni v skladu z odločitvami občine ter v skladu s svojim možnostmi.

Pristojni organ občine lahko določi posamezne naloge, ki jih izvajajo krajevne skupnosti v vojni. Pristojni organ določi tudi tiste krajevne skupnosti, ki organizirajo narodno zaščito ali civilno zaščito.

Predsednik sveta krajevne skupnosti ali njemu enakega organa je vodja obrambnih priprav ter je odgovoren za njihovo stanje.

3. Občina

24. člen

Občina ureja in organizira obrambo ter zaščito na svojem območju kot sestavni del obrambnega sistema in sistema zaščite in reševanja v republiki v skladu s svojimi potrebami in načrti ter odločitvami republiških organov. V vojni občina organizira in vodi odpor na svojem območju v skladu s pristojnostmi, ki jih določa ta zakon.

V obrambnem načrtu občina določi na podlagi republiške ocene vojaško političnih, ekonomskih in drugih razmer v primeru napada na republiko ter svoje ocene, način izvajanja predpisanih ukrepov za pripravljenost, izvajanje mobilizacije in organizacijo ter delovanje v vojni.

V varnostnem načrtu občina določi ukrepe in aktivnosti za odpravo izrednih razmer.

Občina mora uskladiti svoj obrambni in varnostni načrt z načrti sosednjih občin ter z načrti republike.

25. člen

Občinska skupščina na podlagi lastnih ocen, potreb in možnosti ter ocen in usmeritev republike zlasti:

1. spremlja in usmerja obrambne priprave ter priprave na zaščito in reševanje;
2. spremlja in ocenjuje politično varnostne razmere ter ekonomske in druge razmere ob napadu na republiko v občini ter na tej podlagi odloča o temeljnih vprašanjih obrambe in zaščite, ki so splošnega pomena za občino;
3. ureja organizacijo civilne zaščite, opazovanja in obveščanja ter drugih sil in ukrepov za zaščito ter reševanje;
4. določa načrt razvoja obrambe in zaščite ter zagotavlja materialne pogoje za njegovo uresničevanje;
5. imenuje predsedstvo občinske skupščine za delo v vojni.

26. člen

Če se občinska skupščina zaradi vojnih razmer ne more sestati, odloča o vseh vprašanjih iz njene pristojnosti predsedstvo občinske skupščine.

Predsedstvo občinske skupščine predloži sprejete splošne akte v potrditev občinski skupščini takoj, ko se ta lahko sestane.

V primeru, da se tudi predsedstvo občinske skupščine zaradi vojnih razmer ne more sestati, sprejema ukrepe iz njegove pristojnosti predsednik predsedstva občinske skupščine. Te ukrepe mora predložiti v potrditev predsedstvu občinske skupščine takoj, ko se to lahko sestane.

Predsednik predsedstva občinske skupščine je predsednik občinske skupščine kot vodja obrambnih in varnostnih priprav občine.

27. člen

Izvršni svet občinske skupščine izvaja politiko in odločitve občinske skupščine s področja obrambe in zaščite in pri tem zlasti:

1. usmerja izdelavo obrambnih načrtov v občini, sprejema svoj obrambni in varnostni načrt ter skrbi za uresničevanje razvojnega načrta obrambe in zaščite;
2. določa podjetja, zavode in druge organizacije, katerih dejavnost je posebnega pomena za obrambo in zaščito, organizacije, ki organizirajo narodno ali civilno zaščito, ter nosilce in njihove naloge v sistemu materialne in zdravstvene oskrbe oboroženih sil, prebivalstva ter drugih obrambnih potreb, v vojni pa skrbi za delovanje tega sistema;
3. usmerja mobilizacijske priprave in skrbi za izvajanje mobilizacije;
4. usmerja in usklajuje razvoj varstva pred požari ter drugih zaščitnih in reševalnih dejavnosti;
5. usmerja in usklajuje priprave ter popolnitev obrambnih sil in sil za zaščito in reševanje, ustanavlja občinske enote civilne zaščite ter imenuje občinski štab za civilno zaščito;
6. usmerja in usklajuje usposabljanje za obrambo in zaščito, imenuje predstavnike občine v naborno komisijo ter druge komisije v zvezi z vojaško dolžnostjo.

28. člen

Občinski upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, opravlja upravne in strokovne zadeve iz pristojnosti občine na področju obrambe in zaščite, če posamezne zadeve niso dane v pristojnost drugim občinskim upravnim organom.

Občinski upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, zlasti:

1. spremlja in usklajuje strokovno delo upravnih organov pri pripravi in dopolnjevanju občinskega obrambnega načrta ter skrbi za usklajenost obrambnih načrtov drugih nosilcev z obrambnim načrtom občine;
2. sprejema svoj obrambni in varnostni načrt, opravlja naloge upravitelja obrambnega načrta občine ter pripravlja skupaj z občinskim štabom za civilno zaščito in drugimi organi občinski razvojni načrt obrambe in zaščite;
3. organizira in skrbi za prenos ukazov za izvajanje predpisanih ukrepov za pripravljenost ter ukaza o mobilizaciji;
4. opravlja upravne in strokovne zadeve, ki se nanašajo na pripravo upravnih zvez ter kriptografsko zavarovanje in prenašanje zaupnih podatkov;
5. skrbi za načrtno opremljanje in usposabljanje občinskih enot civilne zaščite in drugih priprav za zaščito in reševanje po usmeritvah občinskega štaba za civilno zaščito;

6. opravlja upravne in strokovne zadeve varstva pred požarom kot dela sistema za zaščito in reševanje;

7. organizira in skrbi za delovanje službe za opazovanje in obveščanje;

8. organizira v skladu s predpisanimi programi usposabljanje pripadnikov enot za zveze, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje, prebivalstva ter usposabljanje za opravljanje nalog narodne zaščite;

9. opravlja upravne zadeve za izvrševanje vojaške in materialne dolžnosti, dolžnosti za delovanje v narodni zaščiti, civilni zaščiti, službi za opazovanje in obveščanje ter upravne zadeve v zvezi z graditvijo zaklonišč.

29. člen

Občinski upravni organ za notranje zadeve usklajuje izdelavo varnostnih načrtov v občini. Upravni organ za notranje zadeve je upravitelj varnostnega načrta občine, sprejema pa tudi svoj obrambni in varnostni načrt.

Drugi občinski upravni organi izvajajo priprave za delovanje gospodarskih in drugih dejavnosti v vojni in v izrednih razmerah. Usklajujejo in nadzorujejo izvajanje nalog nosilcev v sistemu materialne in zdravstvene oskrbe v vojni. Skrbijo za priprave za zaščito in reševanje v podjetjih, zavodih in drugih organizacijah v dejavnostih iz njihove pristojnosti.

30. člen

Določbe tega zakona, ki urejajo naloge občine in njenih organov, se smiselno uporabljajo tudi za mestno in medobčinsko skupnost. Občine na območju skupnosti lahko skupno organizirajo civilno zaščito ter službo za opazovanje in obveščanje.

4. Republika

31. člen

Republika ureja, organizira in vodi obrambne sile in druge obrambne priprave ter enotni sistem zaščite in reševanja. V neposredni vojni nevarnosti in v vojni organizira in vodi obrambo pred napadom. V izrednih razmerah pa sprejema ukrepe in aktivnosti za odpravljanje izrednih razmer.

32. člen

Skupščina Republike Slovenije izvršuje pravice in dolžnosti, določene z ustavo, in na tej podlagi zlasti:

1. določa splošna načela, cilje in politiko v zvezi z nacionalno varnostjo;

2. ureja temeljna vprašanja obrambe in zaščite, ki so skupnega pomena za republiko ter nadzoruje njihovo uresničevanje;

3. spremlja in obravnava politično varnostne in vojaškopoliitične razmere;

4. spremlja in ocenjuje stanje obrambnih priprav ter priprav za zaščito in reševanje ter na tej podlagi določa temeljne usmeritve za organiziranje obrambnih priprav in priprav za zaščito ter reševanje;

5. sprejema republiški razvojni načrt obrambe in zaščite ter zagotavlja materialne pogoje za njegovo uresničevanje;

6. ureja oblikovanje stalnih in drugih blagovnih rezerv za oskrbo oboroženih sil, prebivalstva in drugih obrambnih potreb v vojni ter za zaščito in reševanje.

33. člen

Predsedstvo Republike Slovenije na področju obrambe in zaščite izvršuje pravice in dolžnosti, določene z ustavo, in na tej podlagi zlasti:

1. spremlja in ocenjuje stanje obrambnih priprav ter priprav za zaščito in reševanje, zavzema stališča o teh

vprašanjih in daje predloge ter pobude pristojnim organom za njihovo reševanje;

2. sprejema oceno političnovarnostnih razmer in oceno vojaškopoliitičnih, ekonomskih ter drugih razmer v primeru napada na republiko;

3. sprejema obrambni in varnostni načrt republike;

4. določa splošni načrt organizacije, opremljanja in oboroževanja Teritorialne obrambe Republike Slovenije, določa njen vojni in mirnodobni sestav, usmerja pripravo načrtov za njeno uporabo ter potrjuje srednjeročne in letne načrte usposabljanja;

5. vodi in poveljuje Teritorialni obrambi Republike Slovenije v miru in v izrednih razmerah;

6. usklajuje temeljne obrambne priprave republike z Jugoslovansko ljudsko armado ter daje soglasje k ustanovitvi skupnih poveljstev Jugoslovanske ljudske armade in teritorialne obrambe;

7. določa predloge uredb z zakonsko močjo.

Predsedstvo Republike Slovenije lahko določene zadeve vodenja teritorialne obrambe prenese na predstojnika republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

V neposredni vojni nevarnosti in v vojni Predsedstvo Republike Slovenije organizira in vodi obrambo in odpor na območju republike. V izrednih razmerah Predsedstvo Republike Slovenije odloča o izjemni uporabi teritorialne obrambe, uvedbi delovne dolžnosti v skladu s 7. členom tega zakona ter sprejema druge ukrepe za odpravljanje izrednih razmer.

34. člen

Predsedstvo Republike Slovenije lahko določi območja pokrajin za organiziranje in vodenje obrambe na ozemlju republike. Pokrajina obsega območja več občin, ki so med seboj geografsko, urbano ali kako drugače povezane in v obrambnem smislu predstavljajo zaključen del ozemlja republike. Občine na območju posamezne pokrajine morajo medsebojno usklajevati obrambne priprave, ki so skupnega pomena za vodenje obrambe.

Teritorialno obrambo, upravne zveze ter druge obrambne priprave organizira republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, tako, da omogočajo uspešno izvajanje nalog Predsedstva Republike Slovenije na območju vseh pokrajin in v vseh vojnih razmerah.

Predsedstvo Republike Slovenije lahko v neposredni vojni nevarnosti in v vojni z uredbo z zakonsko močjo ustanovi pokrajinske odbore in določi, da opravljajo posamezne zadeve iz pristojnosti republike.

35. člen

Predsedstvo Republike Slovenije ima svet za obrambo.

Svet Predsedstva Republike Slovenije za obrambo spremlja in ocenjuje obrambne priprave ter priprave na zaščito in reševanje v republici ter svetuje in pomaga Predsedstvu pri uresničevanju njegovih pristojnosti s področja obrambe in zaščite.

Predsednik sveta je predsednik Predsedstva Republike Slovenije. Člani sveta po položaju so predsednik Skupščine Republike Slovenije, predsednik Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije, predstojniki upravnih organov, pristojnih za obrambo, notranje zadeve in za mednarodno sodelovanje ter poveljnika Teritorialne obrambe in Civilne zaščite Republike Slovenije.

36. člen

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije na področju obrambe in zaščite zlasti:

1. spremlja in usmerja delovanje republiških upravnih organov ter organizacij pri uresničevanju obrambnih priprav ter priprav za zaščito in reševanje na območju republike;

2. ureja izdelavo obrambnih in varnostnih načrtov ter sprejema svoj obrambni in varnostni načrt;

3. ureja mobilizacijske priprave, ob mobilizaciji pa skrbi za njeno izvajanje;

4. ureja način organiziranja in delovanja materialne in zdravstvene oskrbe oboroženih sil, prebivalstva ter drugih obrambnih potreb v vojni, določa podjetja, zavode in druge organizacije, katerih dejavnost je posebnega pomena za obrambo in zaščito v republiki, v vojni pa odloča o prerazporejanju proizvodnih in drugih zmogljivosti na območju republike za zagotavljanje materialne in zdravstvene oskrbe;

5. ureja organizacijo upravnih zvez ter kriptozasčite;

6. ureja izvajanje delovne in materialne dolžnosti, določa kriterije za razporejanje državljanov na obrambne dolžnosti in dolžnosti v zaščiti ter določa usmeritve za usposabljanje za obrambo in zaščito;

7. ureja organizacijo in priprave civilne zaščite, drugih sil za zaščito in reševanje ter sistema za opazovanje in obveščanje, ustanavlja ali določa enote civilne zaščite republiškega pomena ter imenuje Republiški štab za civilno zaščito;

8. usmerja in usklajuje razvoj varstva pred požari kot dela enotnega sistema za zaščito in reševanje;

9. ureja postopek za ugotavljanje zdravstvene sposobnosti za delovanje v narodni zaščiti, v civilni zaščiti in v službi za opazovanje in obveščanje;

10. določa objekte, pri katerih se mora pri projektiranju in izgradnji upoštevati obrambne interese;

11. skrbi za uresničevanje republiškega razvojnega načrta obrambe in zaščite, programov oblikovanja stalnih in drugih blagovnih rezerv ter rezerv sredstev za zaščito in reševanje.

37. člen

Republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, opravlja upravne in strokovne zadeve s področja obrambe in zaščite iz pristojnosti republike, če z zakonom niso dane v pristojnost drugim republiškim upravnim organom.

Republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, zlasti:

1. spremlja in usklajuje strokovno delo republiških upravnih organov in organizacij pri obrambnih pripravah dejavnosti in pri izdelavi obrambnega načrta republike, organizira in usklajuje obrambne priprave med-občinami v pokrajinah ter skrbi za druge priprave za delovanje republiškega vodstva v vojni;

2. določa razdelavo in način prenašanja ukazov o predpisanih ukrepih za pripravljenost in za mobilizacijo ter usklajuje mobilizacijske priprave;

3. opravlja določene naloge vodenja Teritorialne obrambe Republike Slovenije v skladu s pooblastili, ki jih na predstojnika organa prenese Predsedstvo Republike Slovenije, ter skrbi za njeno organizacijo, kadrovsko popolnitev, opremljanje, organizacijo materialne in zdravstvene oskrbe ter opravlja upravne in strokovne zadeve v zvezi s teritorialno obrambo;

4. organizira upravne zveze republiških organov ter usmerja priprave upravnih zvez občin, zagotavlja usklajenost zvez za potrebe obrambe ter zaščite, organizira kriptografsko zavarovanje in druge varnostne ukrepe za prenašanje podatkov v sistemu upravnih zvez;

5. skrbi za organiziranje, opremljanje in usposabljanje civilne zaščite, drugih sil za zaščito in reševanje ter za izvajanje ukrepov za zaščito in reševanje;

6. opravlja upravne in strokovne zadeve varstva pred požarom kot dela enotnega sistema za zaščito in reševanje;

7. organizira službo za opazovanje in obveščanje, republiški center za obveščanje ter delovanje centrov za obveščanje, ki delujejo v miru za več občin;

8. izdaja strokovna navodila o izdelavi in varovanju obrambnih načrtov, načrtov civilne zaščite ter drugih načrtov in aktov s področja obrambe in zaščite, o uniformah teritorialne obrambe in civilne zaščite, o kriterijih in načinu nabave orožja za potrebe državnih organov, teritorialne obrambe ter narodne zaščite, o evidenci vojaških obveznikov, pripadnikov civilne zaščite ter službe za opazovanje in obveščanje ter navodila za organiziranje in delovanje obrambnih sil ter civilne zaščite;

9. pripravlja razvojni načrt obrambe in zaščite za republiko, usmerja in usklajuje pripravo razvojnih načrtov občin ter spremlja in usmerja njihovo uresničevanje;

10. opravlja naborne in druge zadeve za izvajanje vojaške dolžnosti in vojaške mobilizacije ter strokovne zadeve pri usmerjanju v vojaške in obrambne poklice;

11. organizira in izvaja varnostne zadeve za potrebe obrambnih sil upravnih organov, pristojnih za obrambne zadeve, ter skrbi za izvajanje ukrepov za varnost obrambnih ter vojaških priprav;

12. organizira enoten informacijski sistem za potrebe obrambe in zaščite ter preko organa za informatiko skrbi za enotno uvajanje informacijske in komunikacijske tehnologije ter enotno rabo in razvoj programske opreme;

13. odloča v upravnem postopku na drugi stopnji in opravlja druge upravne zadeve iz pristojnosti republike, ki se nanašajo na pravice in dolžnosti državljanov ter drugih nosilcev na področju obrambe in zaščite;

14. podeljuje priznanja za dosežene uspehe na področju obrambe in zaščite.

Republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, opravlja naloge upravitelja obrambnega načrta Republike Slovenije.

38. člen

Inšpekcijo nad izvajanjem predpisov, ki urejajo obrambo in zaščito na območju Republike Slovenije, razen požarnega varstva in Jugoslovanske ljudske armade, opravlja republiški inšpektorat za obrambo.

Predstojnik Republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, lahko pooblasti za opravljanje posameznih inšpekcijskih opravil s področja obrambe in zaščite tudi delavce tega organa ter drugih republiških upravnih organov.

39. člen

Republiški inšpektor za obrambo in druge pooblaščen osebe za opravljanje inšpekcije imajo pravico in dolžnost:

1. preverjati obrambne priprave, obrambne načrte ter druge dokumente;

2. preverjati in ocenjevati bojno pripravljenost teritorialne obrambe;

3. preverjati izvajanje vojaških zadev;

4. odrediti, da se odpravijo neskladja v obrambnih načrtih in drugih dokumentih oziroma izvedejo ukrepi in naloge v skladu z obrambnimi načrti;

5. odrediti, da se ustavijo dejanja, ki niso v skladu z obrambnimi načrti občin oziroma republike, dokler o tem ne odloči pristojni organ;

6. odrediti, da se odstranijo z dela ali dolžnosti delavci, ki delajo v obrambi ali zaščiti, če s svojim delom ogrožajo varnost ljudi in premoženja, do odločitve pristojnega organa.

40. člen

Republiški upravni organ za notranje zadeve:

1. pripravlja varnostno oceno za območje Republike Slovenije;
2. organizira, pripravlja in usposablja organe za notranje zadeve za izvrševanje nalog, določenih z obrambnimi in varnostnimi načrti občin in republike;
3. skrbi za organizacijo in delovanje organov za notranje zadeve ob naravnih in drugih nesrečah, v izrednih razmerah in v vojni;
4. odloča o uporabi enot organov za notranje zadeve za izvajanje bojnih nalog v vojni;
5. izvaja določene ukrepe za varovanje območij, objektov, naprav in del, ki so posebnega pomena za obrambo;
6. usmerja sodelovanje organov za notranje zadeve pri strokovnem usposabljanju narodne zaščite za opravljanje določenih varnostnih nalog;
7. opravlja inšpekcijo nad varnostnimi načrti ter naloge upravitelja varnostnega načrta Republike Slovenije.

41. člen

Republiški upravni organ, pristojen za finance:

1. ureja izplačevanja nadomestil osebnih dohodkov ter povračil stroškov za pripadnike rezervnega sestava oboroženih sil v zvezi z izvrševanjem njihove vojaške dolžnosti in način izplačevanja nadomestil osebnih dohodkov ter povračil stroškov med opravljanjem drugih nalog obrambe in zaščite v skladu s tem zakonom;
2. določa višino odškodnine za sredstva, vzeta v miru za vaje obrambnih sil, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje ter državnih organov oziroma za zaščito in reševanje ob naravnih in drugih nesrečah;
3. predpisuje v soglasju s predstojnikom republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, način vodenja knjigovodske evidence sredstev za obrambo in zaščito.

42. člen

Drugi republiški upravni organi pri izvajanju nalog obrambe in zaščite v dejavnostih iz njihove pristojnosti:

1. usmerjajo in usklajujejo obrambne priprave ter priprave, na zaščito in reševanje;
2. izdelujejo dokumente obrambnega načrta republike ter sprejemajo svoje obrambne in varnostne načrte;
3. sodelujejo pri organizaciji ter izvedbi vaj in drugih oblik usposabljanja ter skrbijo za usposabljanje delavcev, ki opravljajo strokovne naloge obrambe in zaščite v dejavnostih.

Predstojniki republiških upravnih organov in organizacij ter funkcionarji drugih državnih organov so vodje obrambnih in varnostnih priprav, ki sprejemajo obrambne in varnostne načrte svojih organov in organizacij.

V. OBRAMBNE SILE

1. Teritorialna obramba

a) Skupne določbe

43. člen

Teritorialna obramba je oblika organiziranja in pripravljanja državljanov za oborožen boj v neposredni vojni nevarnosti in v vojni. V vojni so pripadniki teritorialne obrambe tudi državljani, ki sodelujejo v narodni zaščiti v oboroženem boju.

Teritorialna obramba lahko izjemoma opravlja v skladu s tem zakonom tudi določene naloge v izrednih razmerah ter ob naravnih in drugih nesrečah.

Teritorialna obramba deluje v miru ter izrednih razmerah v skladu s tem zakonom, oborožen boj v neposredni vojni nevarnosti in v vojni pa vodi skupaj z Jugoslovansko ljudsko armado.

V vojni se lahko uporabijo za izvršitev določenih bojnih nalog tudi enote organov za notranje zadeve, če vojne razmere tako zahtevajo.

44. člen

Teritorialna obramba je sestavljena iz štabov, enot in zavodov, ki jih organizirata v skladu s splošnim načrtom organiziranja, opremljanja in oboroževanja Teritorialne obrambe Republike Slovenije, republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, ter Republiški štab za teritorialno obrambo.

Teritorialna obramba Republike Slovenije ima mirnodobni in vojni sestav. Mirnodobni sestav se popolnjuje z osebami v stalni sestavi teritorialne obrambe ter vojaki, ki služijo vojaški rok. Vojni sestav teritorialne obrambe pa se popolnjuje z obvezniki iz rezervnega sestava ter materialnimi sredstvi iz popisa.

Enote in zavodi teritorialne obrambe vojnega sestava se organizirajo in pripravljajo v miru. Mobilizirajo se v neposredni vojni nevarnosti in v vojni. V skladu s tem zakonom se mobilizirajo tudi v izrednih razmerah in ob naravnih in drugih nesrečah ter zaradi izvajanja vojaških vaj.

Štabe in zavode za teritorialno obrambo ustanavlja ter stalni sestav teritorialne obrambe določa republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, po predhodnem soglasju Predsedstva Republike Slovenije.

45. člen

Vodenje in poveljevanje v Teritorialni obrambi Republike Slovenije poleg Predsedstva Republike Slovenije uresničujejo poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije, poveljniki teritorialne obrambe pokrajin, območij, poveljniki enot ter upravniki zavodov v skladu z zakonom in drugimi predpisi.

Poveljevanje v Teritorialni obrambi Republike Slovenije temelji na načelih enotnosti poveljevanja, enostarešinstva in obveznega izvrševanja odločitev ter ukazov predpostavljenih starešin.

V neposredni vojni nevarnosti in v vojni vodi in poveljuje teritorialni obrambi, kot delu skupnih oboroženih sil, Predsedstvo SFRJ.

Odnose in razmerja v Teritorialni obrambi Republike Slovenije poleg tega zakona urejajo tudi predpisi o službi v oboroženih silah.

46. člen

Štabi za teritorialno obrambo so vojaško teritorialna poveljstva, ki delujejo v republiki za določena območja in v pokrajinah.

Republiški štab za teritorialno obrambo kot organ v sestavi republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, opravlja štabne in druge vojaško strokovne zadeve za Predsedstvo Republike Slovenije v zvezi z vodenjem in poveljevanjem Teritorialni obrambi Republike Slovenije.

Območni štab za teritorialno obrambo se ustanovi za območje ene ali več občin oziroma mestne skupnosti. Pokrajinski štab za teritorialno obrambo se ustanovi za območje pokrajine.

47. člen

Načrt za uporabo teritorialne obrambe je sestavni del obrambnega načrta republike. Načrt mora biti usklajen z načrti uporabe Jugoslovanske ljudske armade. Teri-

torialna obramba Republike Slovenije se lahko uporablja le na območju Republike Slovenije.

48. člen

Poveljevanje in pouk v teritorialni obrambi se izvaja v slovenskem jeziku.

49. člen

Državljeni, ki še niso dali slovesne prisege, jo dajo ob vstopu v teritorialno obrambo. Besedilo prisege se glasi:

»Slovesno prisegam, da bom branil samostojnost, neodvisnost, svobodo in ozemeljsko celovitost moje domovine Republike Slovenije ter vestno in odgovorno izvrševal svoje dolžnosti pri njeni obrambi.«

b) *Enote in zavodi teritorialne obrambe*

50. člen

Enote teritorialne obrambe se organizirajo in pripravljajo za oborožen boj. Določene enote se lahko pripravljajo tudi za delovanje ob naravnih in drugih nesrečah in izvajanje drugih nalog.

Zavodi teritorialne obrambe se organizirajo za vojaško izobraževanje, za zdravstveno varstvo, za materialno oskrbo ter za zagotavljanje drugih pogojev za delovanje teritorialne obrambe in vodenje oboroženega boja. Zavodi teritorialne obrambe se organizirajo zlasti kot izobraževalni centri, delavnice, ambulate in skladišča.

Enote in zavodi teritorialne obrambe se pravilom organizirajo po teritorialnem načelu.

c) *Vodenje in poveljevanje v teritorialni obrambi*

51. člen

Poveljnik teritorialne obrambe območja, pokrajine, poveljnik enote in upravnik zavoda je odgovoren predpostavljenemu starešini.

Poveljnike teritorialne obrambe območij ter brigad, njim enakih ali višjih enot, imenuje ter razrešuje poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije. Poveljnike teritorialne obrambe pokrajin imenuje in razrešuje poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije po predhodnem soglasju Predsedstva Republike Slovenije. Poveljnike nižjih enot ter upravnike zavodov imenujejo poveljniki teritorialne obrambe pokrajin oziroma območij.

52. člen

Poveljnika Teritorialne obrambe Republike Slovenije in načelnika Republiškega štaba za teritorialno obrambo imenuje in razrešuje Predsedstvo Republike Slovenije na predlog predstojnika republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve. Poveljnik je Predsedstvu Republike Slovenije odgovoren za bojno pripravljenost, uporabo ter za vodenje in poveljevanje Teritorialni obrambi Republike Slovenije.

Za opravljanje določenih zadev vodenja teritorialne obrambe, ki jih je na predstojnika republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, preneslo Predsedstvo Republike Slovenije, je poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije odgovoren tudi predstojniku tega organa.

V neposredni vojni nevarnosti in v vojni je poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije odgovoren za uporabo in poveljevanje Teritorialni obrambi Republike Slovenije tudi Predsedstvu SFRJ.

Poveljnika Teritorialne obrambe Republike Slovenije v odsotnosti nadomešča načelnik Republiškega štaba za teritorialno obrambo.

53. člen

Območni štab za teritorialno obrambo vodi enote in zavode teritorialne obrambe na območju ene ali več občin oziroma mestne skupnosti, če zanje ni odgovoren višji štab.

Pokrajinski štab za teritorialno obrambo vodi teritorialno obrambo na območju pokrajine, razen enot in zavodov, ki so neposredno podrejeni Republiškem štabu za teritorialno obrambo.

54. člen

Štabi za teritorialno obrambo iz prejšnjega člena zlasti:

1. predlagajo predpostavljenemu štabu mobilizacijski razvoj enot in zavodov na svojem območju ter skrbijo za njihovo mobilizacijsko in bojno pripravljenost;

2. izdelujejo načrte za uporabo teritorialne obrambe, proučujejo možnosti za njeno delovanje ter oblike, način oziroma taktiko delovanja v različnih razmerah;

3. organizirajo in vodijo usposabljanje pripadnikov, enot in zavodov teritorialne obrambe na svojem območju ter sodelujejo pri usposabljanju narodne zaščite za opravljanje določenih obrambnih nalog;

4. dajejo ocene, predloge in mnenja občinskim organom za izvajanje obrambnih priprav v zvezi z organiziranjem in vodenjem oboroženega boja.

55. člen

Republiški štab za teritorialno obrambo zlasti:

1. določa mobilizacijski razvoj, organizacijo in formacijo ter merila za razvoj in opremljanje teritorialne obrambe v skladu s splošnim načrtom organizacije, opremljanja in oboroževanja teritorialne obrambe ter v skladu z drugimi odločitvami Predsedstva Republike Slovenije;

2. izdeluje načrte uporabe Teritorialne obrambe Republike Slovenije;

3. skrbi za mobilizacijsko in bojno pripravljenost teritorialne obrambe;

4. načrtuje in usmerja vojaškostrokovno usposabljanje pripadnikov štabov, enot in zavodov teritorialne obrambe ter podeljuje priznanja teritorialne obrambe;

6. usklajuje s pristojnimi poveljstvi Jugoslovanske ljudske armade načrte uporabe teritorialne obrambe in druge zadeve, ki so skupnega pomena za bojno pripravljenost.

d) *Mobilizacija, pripravljenost in uporaba teritorialne obrambe*

56. člen

Mobilizacija in uporaba teritorialne obrambe v neposredni vojni nevarnosti ali ob oboroženem napadu na državo ter v izrednih razmerah se izvaja po mobilizacijskih načrtih in načrtih za uporabo teritorialne obrambe.

Mobilizacijo teritorialne obrambe ali njenih posameznih delov v miru odreja poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije oziroma starešina, ki ga ta pooblasti. Mobilizacija se lahko odredi zaradi preverjanja mobilizacijske in bojne pripravljenosti, usposabljanja ter za sodelovanje pri zaščiti in reševanju prebivalstva, materialnih in drugih dobrin.

Ukrepe za pripravljenost v teritorialni obrambi v miru in v izrednih razmerah odreja po predhodni odločitvi Predsedstva Republike Slovenije, poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije ali starešina, ki ga ta pooblasti.

Mobilizacijo in uporabo enot teritorialne obrambe za odpravljanje izrednih razmer, odreja po odločitvi Pred-

sedstva Republike Slovenije poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije ali starešina, ki ga ta pooblasti. Če se v izrednih razmerah uporabi teritorialna obramba za opravljanje določenih nalog organov za notranje zadeve, skupno delovanje usklajuje predstavnik pristojnega organa za notranje zadeve. Uporaba enot in zavodov teritorialne obrambe se v izrednih razmerah odredi le izjemoma.

e) *Popolnjevanje teritorialne obrambe ter imenovanje in povišanje oseb v rezervni sestavi*

57. člen

Teritorialna obramba se popolnjuje z aktivnimi vojaškimi osebami, vojaki na služenju vojaškega roka, obvezniki rezervnega sestava in civilnimi osebami.

Načrte popolnjevanja teritorialne obrambe določajo štabi za teritorialno obrambo za štabe, enote in zavode, v skladu z mobilizacijskim razvojem.

58. člen

Rezervne oficirje, rezervne vojaške uslužbenke, rezervne podoficirje in rezervne vojake postavljajo na oficirske dolžnosti v teritorialni obrambi poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije ali starešine, ki jih ta pooblasti.

Aktivne vojaške osebe postavlja na ustrezna formacijska mesta v teritorialni obrambi poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije ali starešine, ki jih ta pooblasti. Aktivne vojaške osebe s činom generala oziroma admirala ali na formacijska mesta s tem činom postavlja Predsedstvo Republike Slovenije.

59. člen

Rezervne vojake v teritorialni obrambi povišuje poveljnik teritorialne obrambe območja in višji starešina na predlog poveljnika enote ali upravnika zavoda.

Rezervne vodnike v teritorialni obrambi imenuje poveljnik teritorialne obrambe pokrajine ali njemu enak ali višji starešina.

Rezervne podoficirje, rezervne oficirje do čina kapetana I. razreda in rezervne vojaške uslužbenke do IV. razreda, ki so razporejeni v teritorialno obrambo ali niso razporejeni v oborožene sile, povišujejo poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije in starešine, ki jih ta pooblasti.

Rezervne oficirje od čina majorja do generala oziroma admirala in rezervne vojaške uslužbenke od III. do I. razreda, ki so razporejeni v teritorialno obrambo ali niso razporejeni v oborožene sile, povišuje Predsedstvo Republike Slovenije.

60. člen

Štabi, enote in zavodi teritorialne obrambe, organi za notranje zadeve ter organizacije zveze rezervnih vojaških starešin, dajejo predloge občinskemu upravnemu organu, pristojnemu za obrambne zadeve, za imenovanje rezervnih vodnikov in povišanje rezervnih podoficirjev, oficirjev in vojaških uslužbenecv.

Občinski upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, pošlje pristojnemu starešini oziroma organu, predloge za imenovanje ali povišanje tistih oseb v rezervni sestavi, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

Odredbe o napredovanju rezervnih vojakov ter o imenovanju vodnikov in o povišanju rezervnih podoficirjev, oficirjev in vojaških uslužbenecv po tem zakonu, se javno objavijo in pošljejo občinskemu upravnemu organu, pristojnemu za obrambne zadeve.

f) *Služba v teritorialni obrambi*

61. člen

V stalnem sestavu teritorialne obrambe so civilne in vojaške osebe.

Civilne osebe po tem zakonu so osebe, ki so v delovnem razmerju v štabih, enotah in zavodih teritorialne obrambe, ne glede na svoj čin in dolžnost, ki jo opravljajo.

Vojaške osebe po tem zakonu so aktivne vojaške osebe, pripadniki rezervnega sestava, dokler so na vojaški dolžnosti v teritorialni obrambi ter vojaki, ki opravljajo vojaški rok v teritorialni obrambi.

Za aktivne vojaške osebe v teritorialni obrambi se uporabljajo predpisi, ki urejajo službo v oboroženih silah, če ni drugače določeno s tem zakonom.

Določbe predpisov o službi v oboroženih silah o izvrševanju ukazov, posebnih pooblastilih vojaških oseb in posebnih dolžnostih vojaških starešin, se uporabljajo tudi za civilne osebe, ki opravljajo dolžnost vojaških starešin v stalnem sestavu teritorialne obrambe. Aktivna vojaška oseba in civilna oseba v stalnem sestavu teritorialne obrambe ne sme biti član nobene politične organizacije.

Civilne osebe, ki opravljajo dolžnosti vojaških starešin v stalnem sestavu teritorialne obrambe, lahko nosijo orožje, uniformo, imajo službene izkaznice, oznake čina in položajne oznake formacijske dolžnosti. Položajne oznake nosijo tudi aktivne vojaške osebe.

Oznake pripadnosti in činov ter položajne oznake v Teritorialni obrambi Republike Slovenije določa Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

62. člen

Vojaški obvezniki v rezervnem sestavu imajo v času službe v teritorialni obrambi vse pravice do zdravstvenega varstva ter posebne pravice v zvezi z obolenjem, poškodbo ali smrtjo kot jih imajo vojaški obvezniki, razporejeni v vojni sestav Jugoslovanske ljudske armade.

Odločbe v zadevah iz prejšnjega odstavka izdaja na prvi stopnji predstojnik organizacijske enote republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, v pokrajini za osebe iz območnih in pokrajinskega štaba ter njim neposredno podrejenih enot. Odločbe na drugi stopnji in odločbe na prvi stopnji za osebe iz sestave Republiškega štaba za teritorialno obrambo in njemu neposredno podrejenih enot, izdaja predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

63. člen

Predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, izda za civilne osebe, ki opravljajo dolžnosti vojaških starešin ter druge pripadnike teritorialne obrambe, natančnejše predpise o uniformi, nošenju strelnega orožja, za ocenjevanje njihove usposobljenosti za ustrežno dolžnost, o postopku za pošiljanje predlogov za napredovanje rezervnih vojaških starešin ter za izdajanje službene izkaznice.

Poveljnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije ureja pristojnost starešin v teritorialni obrambi za odločanje o napredovanju, za izrekanje pohval ter varstvenih in disciplinskih ukrepov, določenih s predpisi o službi v oboroženih silah.

2. **Narodna zaščita**

64. člen

Narodna zaščita je organizirana oblika delovanja državljanov za opravljanje določenih varnostnih nalog in za vključevanje državljanov v oborožen boj ter druge

oblike odpora. Organizirajo jo poslovodni ali njim enaki organi tistih podjetij, zavodov ter drugih organizacij ter sveti tistih krajevnih skupnosti, ki jih določi izvršni svet občinske skupščine.

65. člen

V načrtu za delovanje narodne zaščite se določijo naloge za varovanje premoženja in drugih dobrin, če je v večjem obsegu ogrožen javni red in mir v miru, ob naravnih in drugih nesrečah, v izrednih razmerah ter njene naloge v neposredni vojni nevarnosti in v vojni. V načrtu se določi tudi organiziranje in razporeditev državljanov za opravljanje določenih nalog v narodni zaščiti.

66. člen

Narodno zaščito vodi načelnik narodne zaščite. Načelnik narodne zaščite ima namestnika in enega ali več pomočnikov za opravljanje določenih nalog narodne zaščite ali za vodenje narodne zaščite v posameznih okoljih.

Načelnika, njegovega namestnika in pomočnike imenuje organ, ki organizira narodno zaščito. Načelnik narodne zaščite je temu organu odgovoren za svoje delo ter za vodenje in delovanje narodne zaščite.

67. člen

Narodno zaščito lahko aktivira načelnik narodne zaščite, poslovodni ali njemu enak organ ali predsednik sveta krajevne skupnosti v soglasju z upravnim organom, pristojnim za obrambne zadeve.

O aktiviranju narodne zaščite v večjem obsegu odloča izvršni svet občinske skupščine.

68. člen

Državljeni opravljajo v narodni zaščiti naloge po razporedu, ki ga določi načelnik narodne zaščite ali njegov namestnik ali pomočnik.

Kadar pripadniki narodne zaščite opravljajo varnostne naloge skupaj z organi za notranje zadeve, skupno delovanje vodi pristojni organ za notranje zadeve. Pri opravljanju varnostnih nalog ob naravnih in drugih nesrečah pripadniki narodne zaščite delujejo v skladu z odločitvami pristojnega štaba za civilno zaščito. Kadar pripadniki narodne zaščite opravljajo naloge skupaj s teritorialno obrambo, skupno delovanje vodi pristojni vojaški starešina.

Pripadniki narodne zaščite nosijo pri opravljanju nalog predpisane oznake.

69. člen

Pripadniki narodne zaščite imajo pri opravljanju nalog narodne zaščite v miru pravico in dolžnost:

- da ugotavljajo istovetnost neznanih oseb v svojem podjetju, zavodu ali drugi organizaciji oziroma krajevni skupnosti, v bližini objektov, ki jih varujejo ali na drugih območjih, kjer opravljajo naloge;
- da preprečujejo nepooblaščenim osebam vstop v prostore oziroma dostop k objektom, ki jih varujejo;
- da zadržijo osebo, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju, s katerim se ogroža varnost ter premoženje, do prihoda pooblaščenih delavcev organov za notranje zadeve.

V neposredni vojni nevarnosti in v vojni pripadniki narodne zaščite opravljajo obrambne in varnostne naloge v skladu z načrtom za delovanje narodne zaščite in odločitvami pristojnih organov.

70. člen

Pripadniki narodne zaščite so lahko med opravljanjem nalog narodne zaščite oboroženi:

1. kadar varujejo objekte in drugo premoženje, ki je posebnega javnega pomena;
2. kadar so ogrožena življenja ljudi ali premoženje zaradi kriminalne dejavnosti skupin ali posameznikov;
3. kadar grozi nevarnost sabotaž in drugih terorističnih dejanj;
4. v neposredni vojni nevarnosti in v vojni.

Pripadnik narodne zaščite sme v miru med opravljanjem nalog narodne zaščite uporabiti strelno orožje le, če ne more drugače zavarovati življenja ljudi ali odvrniti od sebe neposrednega napada, s katerim je ogroženo njegovo življenje oziroma odvrniti napada na objekt, ki ga varuje.

71. člen

Predstojnika republiških upravnih organov za obrambne in notranje zadeve predpišeta navodila za organiziranje, aktiviranje in opravljanje nalog narodne zaščite, oznake narodne zaščite, nošenje in uporabo orožja ter drugih sredstev za opravljanje nalog narodne zaščite in program usposabljanja.

3. Upravne zveze

72. člen

Republika in občine organizirajo upravne zveze za vodenje zaščite in reševanja ter obrambe na območju republike. Upravne zveze so poseben, samostojno organiziran sistem zvez.

V sistemu upravnih zvez se zagotavljajo zveze za državne organe, organizacije, ki so posebnega pomena za obrambo in zaščito, službo za opazovanje in obveščanje ter zveze sodelovanja med državnimi organi in pristojnimi poveljstvi oboroženih sil.

Za potrebe upravnih zvez se uporablja tudi javni sistem zvez ter sredstva in sistemi zvez drugih imetnikov.

73. člen

Delovanje upravnih zvez ter kriptografsko in protielektronsko varovanje podatkov zagotavljajo enote za zveze s centri zvez ter relejnimi kurirskimi zvezami. Kriptografsko in protielektronsko varovanje po tem zakonu obsega varovanje podatkov v sistemu upravnih zvez in v teritorialni obrambi Republike Slovenije.

Zagotavljanje zvez za republiško vodstvo in zvez za vodenje obrambe v pokrajinah je skupnega pomena za obrambo republike. Zato morajo zagotoviti občine na določenem območju, ki jih določi republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, direktne zveze z določenim občinskim centrom zvez.

Enote za zveze organizirajo občine in republika v skladu z določbami tega zakona, ki veljajo za enote teritorialne obrambe. Enote delujejo po odločitvah vodstev občin in republike.

V. OBRAMBNI UKREPI

1. Ukrepi za pripravljenost

74. člen

Z ukrepi za pripravljenost se zagotavlja postopen in organiziran prehod nosilcev obrambnega sistema ter obrambnih sil v stanje pripravljenosti za izvajanje obrambnih nalog v izrednih razmerah ali v neposredni vojni nevarnosti oziroma za delovanje v vojnih razmerah.

Ukrepe za pripravljenost predpisuje Predsedstvo Republike Slovenije. Izvršni sveti občinskih skupščin določajo, katere predpisane ukrepe za pripravljenost načrtujejo in izvajajo državni organi, podjetja, zavodi in druge

organizacije. Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije določi predpisane ukrepe za pripravljenost v republiških državnih organih ter podjetjih, zavodih in drugih organizacijah, katerih dejavnost je republiškega pomena.

75. člen

Predsedstvo Republike Slovenije odloča in daje ukaz za izvajanje predpisanih ukrepov za pripravljenost na območju Republike Slovenije.

Ukrepi za pripravljenost, o katerih je odločil pristojni zvezni organ med izrednimi razmerami ali v zvezi z njimi, se na območju Republike Slovenije izvajajo le po predhodnem soglasju Skupščine Republike Slovenije oziroma Predsedstva Republike Slovenije, če ga je Skupščina Republike Slovenije za to pooblastila. Predsedstvo Republike Slovenije v takem primeru lahko zadrži izvedbo posameznega ali vseh ukrepov, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

2. Mobilizacija

76. člen

Mobilizacija obsega ukrepe, naloge in aktivnosti, ki jih izvajajo nosilci obrambnega sistema, oborožene in druge obrambne sile v skladu s svojimi načrti, za organiziran prehod iz mirnodobne na vojno organizacijo oziroma drugim razmeram ustrezno organiziranost.

Mobilizacija je po obsegu delna ali splošna, po načinu izvedbe pa tajna ali javna. Začne se s sprejemom ukaza za izvajanje mobilizacije ter konča v času, ki je določen v mobilizacijskem načrtu.

Po izvršeni mobilizaciji organi in organizacije ter obrambne sile nadaljujejo z delovanjem po vojni organizaciji. S pripravami za izvajanje zaščite in reševanja po izvršeni mobilizaciji nadaljujejo tudi združeni odredi in štabi za civilno zaščito občin in republike. Druge enote civilne zaščite pa se razpustijo in aktivirajo po potrebi.

Občinski upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, organizirajo za izvajanje mobilizacije enotno pozivno službo. Pozivna služba mora omogočati samostojno pozivanje pripadnikov civilne zaščite in drugih reševalnih sil, po odločitvi pristojnega republiškega organa pa tudi pozivanje pripadnikov enot in služb, ki so republiškega pomena.

Izvajalci in odgovorni za izvedbo mobilizacije so vodje obrambnih priprav oziroma poveljniki in upravniki v teritorialni obrambi, poveljniki civilne zaščite ter načelniki centrov za obveščanje.

3. Ukrepi za varnost in varovanje skrivnosti

77. člen

S podatki o obrambi, ki so določeni kot državna, vojaška ali uradna skrivnost, je treba ravnati tako, da se varuje in zagotavlja njihova zaupnost. Zaupnost podatkov določa tisti, ki podatke prvi oblikuje ali posreduje oziroma upravitelj podatkov.

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije podrobneje ureja merila za določanje zaupnih obrambnih podatkov, vrste teh podatkov ter splošne in posebne ukrepe za njihovo varovanje. Izvršni svet določi tudi podatke obrambnega pomena, ki se ne smejo vnašati v javne publikacije.

78. člen

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije določa na predlog republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, območja, na katerih se iz obrambnih razlogov omeji prosto gibanje, prebivanje ali nastanjanje prebivalstva in tujcev.

Predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, določa objekte in okoliše objektov, ki so posebnega pomena za obrambo na območju republike, obvezne ukrepe za njihovo varovanje in daje soglasje za opravljanje snemanja, meritvev in raziskav zemljišč ter gradenj v teh okoliših. Predstojnik tega organa daje tudi soglasje za meritve, raziskave in gradnje na območjih iz prejšnjega odstavka.

Predstojnik republiškega upravnega organa iz prejšnjega odstavka določa splošne in posebne ukrepe za varovanje del v upravnih organih, pristojnih za obrambne zadeve, ter v štabih za teritorialno obrambo, ki so posebnega pomena za obrambo.

Med izvajanjem vaj lahko predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, v soglasju s predstojnikom republiškega upravnega organa za notranje zadeve, omeji gibanje prebivalstva na območju, kjer se izvajajo vaje.

79. člen

Tuje fizične in pravne osebe morajo pridobiti predhodno dovoljenje za opravljanje znanstvenih raziskovanj na področjih, za katera je predpisano, da so pomembna za obrambo. Dovoljenje je potrebno tudi za dajanje izsledkov takih raziskovanj tujim fizičnim ali pravnim osebam. Dovoljenje daje republiški upravni organ, pristojen za raziskovalno dejavnost in tehnologijo.

Fizične in pravne osebe morajo predhodno pridobiti dovoljenje za snemanje filmov oziroma drugih video zapisov na območjih, na katerih je iz obrambnih razlogov omejeno prosto gibanje, prebivanje ali nastanjanje. Dovoljenje za snemanje daje republiški upravni organ, pristojen za informiranje.

Podjetja, zavodi in organizacije oziroma organi, ki opravljajo snemanje iz zraka, morajo predhodno pridobiti dovoljenje republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve. Aeroposnetke morajo poslati v pregled istemu organu pred njihovo uporabo.

80. člen

Strokovne varnostne zadeve na obrambnem področju opravlja varnostni organ republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, in vojaška policija v teritorialni obrambi. Določene varnostne naloge opravljajo tudi organi za notranje zadeve.

Varnostni organ iz prejšnjega odstavka izvaja ukrepe za odkrivanje in preprečevanje dejavnosti, ki merijo na nasilno rušenje z ustavo določene ureditve in ogrožanje varnosti republike, če gre za tako dejavnost v upravnih organih, pristojnih za obrambne zadeve, v oboroženih silah ali proti navedenim organom in silam. Varnostni organ opravlja tudi druge varnostne naloge, pomembne za delovanje oboroženih sil oziroma za preprečevanje dejavnosti, ki meri na odkrivanje zaupnih obrambnih podatkov oziroma načrtov uporabe oboroženih sil. Če varnostni organ odkrije dejavnost v skladu s tem členom izven oboroženih sil in upravnih organov, pristojnih za obrambne zadeve, o tem obvesti pristojne organe za notranje zadeve, ki izvedejo potrebne varnostne ukrepe.

Določeni starešine in delavci varnostnega organa imajo pri opravljanju nalog iz prejšnjega odstavka enake pravice in pooblastila kot pooblaščenice osebe organov za notranje zadeve. Pri delu lahko uporabljajo le tiste posebne operativne metode in sredstva ter vodijo zbirke osebnih podatkov pod pogoji in na način, ki je predpisan z zakonom za varnostno informativno službo organov za notranje zadeve. Pristojnosti, ki jih zakon določa predstojniku republiškega organa za notranje zadeve v zvezi

z varnostno informativno službo, opravlja pri delovanju varnostnega organa predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve. Delavci varnostnega organa imajo službene izkaznice.

Starešine in delavce, ki opravljajo varnostne zadeve v sestavi oziroma za teritorialno obrambo, imenuje predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

81. člen

Teritorialna obramba ima vojaško policijo za varnost vojaškega prometa, za vojaški red in disciplino in za odkrivanje kaznivih dejanj v teritorialni obrambi, ki se preganjajo po uradni dolžnosti.

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije izda natančnejše predpise o organizaciji in delovanju varnostnega organa republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve ter vojaške policije teritorialne obrambe.

82. člen

Nadzor nad zakonitostjo dela varnostnega organa v republiškem upravnem organu, pristojnem za obrambne zadeve, in vojaške policije v Teritorialni obrambi Republike Slovenije opravlja Skupščina Republike Slovenije po posebnem delovnem telesu. Delovno telo obravnava metode in sredstva, ki jih uporabljajo navedeni organi in o tem poroča ter daje ustrezne predloge Skupščini Republike Slovenije.

Predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, mora delovnemu telesu iz prejšnjega odstavka vsaj enkrat letno poročati o delu ter o uporabi metod in sredstev varnostnega organa ter vojaške policije.

VI. ZAŠČITA IN REŠEVANJE

1. Skupne določbe

83. člen

Zaščita in reševanje ljudi, materialnih in drugih dobrin za primer naravnih in drugih nesreč ter vojnih dejstev, temelji na:

- uresničevanju oziroma upoštevanju preventivnih, tehničnih in drugih ukrepov, ki preprečujejo nastanek nesreč ali izboljšujejo zaščito in reševanje;
- pripravi prebivalstva, organov in organizacij za osebno in vzajemno zaščito;
- pripravi za izvajanje ukrepov za zaščito in reševanje;
- pripravi in vključevanju v zaščito in reševanje podjetij, zavodov in drugih organizacij, katerih dejavnost je namenjena zaščiti in reševanju;
- organiziranju, pripravi in delovanju operativnih sestavov gasilske organizacije in drugih društev ter organizacij državljanov, ki opravljajo dejavnost zaščite in reševanja, v skladu z zakonom;
- organiziranju, pripravi in delovanju enot in štabov za civilno zaščito;
- pripravi in sodelovanju oboroženih in drugih obrambnih sil pri zaščiti in reševanju;
- organizaciji odkrivanja, spremljanja in obveščanja o nevarnostih.

Enotnost sistema za zaščito in reševanje se zagotavlja z organizacijskimi in drugimi pripravami ter enotnostjo vodenja akcij zaščite in reševanja v občini ali medobčinski skupnosti in v republiki.

84. člen

Sile za zaščito in reševanje se aktivirajo ob nastanku naravne ali druge nesreče v skladu s svojimi nalogami, načrti ali po odločitvi pristojnega organa v obsegu, ki je potreben za reševanje ljudi, materialnih in drugih dobrin.

Naravne nesreče po tem zakonu so naravne nesreče, ki jih povzroči delovanje naravnih sil ali pojavov (potresi, poplave, zemeljski in snežni plazovi, neurja in podobno). Druge nesreče po tem zakonu so nesreče, ki jih povzroči človekovo nepravilno ravnanje ali opustitev predpisanega ravnanja (požari, nesreče v rudnikih in na drugih deloviščih, prometne nesreče, nenadna onesnaženja morja, epidemije in podobno) in nesreče, ki nastanejo v tehnoloških procesih (eksplozije gorljivih in eksplozivnih snovi, jedrske nesreče, nenadna onesnaževanja zemlje, zraka, vode in podobno).

85. člen

Pri načrtovanju, graditvi objektov in drugih prostorskih posegih, projektiranju tehnoloških in drugih procesov, se morajo upoštevati in izvajati na podlagi ocen ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč predpisani prostorski, urbanistični, gradbenotehnični, tehnični in drugi ukrepi, ki preprečujejo nastanek nesreč ali omogočajo zaščito in reševanje.

2. Osebna in vzajemna zaščita

86. člen

Osebna in vzajemna zaščita obsega ukrepe in postopke za neposredno osebno in vzajemno zaščito, prvo pomoč in reševanje ljudi, materialnih in drugih dobrin v stanovanjskih hišah, poslovnih stavbah, na javnih mestih in v drugih bivalnih ter delovnih okoljih.

V stanovanjski hiši in stanovanjskem okolju izvršujejo ukrepe za zaščito in reševanje po načelih osebne in vzajemne zaščite vsi stanovalci. Njihovo delovanje usmerjajo pristojni organi krajevne skupnosti ali poveljujoči starešina gasilske ali druge reševalne službe.

V delovnem okolju izvajajo ukrepe za zaščito in reševanje po načelih osebne in vzajemne zaščite vsi zaposleni. Njihovo delovanje usmerja poslovodni ali njemu enak organ ali poveljujoči starešina gasilske ali druge reševalne službe.

87. člen

Upravljalci, lastniki ali uporabniki stanovanjskih, poslovnih in drugih objektov morajo na svoje stroške zagotoviti in vzdrževati sredstva in opremo za zaščito in reševanje stanovalcev, delavcev in drugih uporabnikov ter skrbeti za njihovo usposabljanje za ravnanje ob naravnih in drugih nesrečah.

Podjetja, zavodi in druge organizacije, ki proizvajajo, skladiščijo ali kako drugače razpolagajo z nevarnimi snovmi, ki neposredno ogrožajo varnost prebivalcev v okolici, kjer se te snovi nahajajo, morajo zagotoviti na svoje stroške tudi najnujnejša zaščitna sredstva in reševalno opremo za neposredno ogroženo prebivalstvo. Take organizacije morajo seznanjati ogroženo prebivalstvo s postopki in ukrepi za primer nesreče z nevarno snovjo.

Sredstva in opremo ter vrste nevarnih snovi iz prvega in drugega odstavka tega člena predpiše Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

3. Ukrepi za zaščito in reševanje

88. člen

Ukrepi za zaščito in reševanje so:

1. zaščita in reševanje ob požarih;
2. zaščita in reševanje ob poplavah;

3. zaščita in reševanje ob rušenjih;
4. zaščita in reševanju na morju;
5. prva medicinska pomoč;
6. prva veterinarska pomoč;
7. radiološka, kemijska in biološka zaščita;
8. izmik in evakuacija;
9. oskrba ogroženega in prizadetega prebivalstva;
10. asanacija;
11. zaščita in reševanje pred plazovi;
12. varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi;
13. zaklanjanje.

Na podlagi ocene ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč občine lahko določijo tudi druge ukrepe za zaščito in reševanje.

89. člen

Ukrepi iz prejšnjega člena obsegajo zlasti:

- naloge in aktivnosti za preprečevanje naravnih in drugih nesreč ter nevarnosti in naloge za preprečevanje oziroma zmanjševanje njihovih posledic;
- organizacijske, kadrovske, materialne in druge priprave za izvajanje zaščite in reševanja.

Ukrepe za zaščito in reševanje v miru in v vojni izvajajo podjetja, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je namenjena zaščiti in reševanju, splošne reševalne službe ter enote in štabi civilne zaščite, po potrebi pa tudi oborožene sile. Za zaščito in reševanje na morju se lahko organizira posebna služba.

Gašenje začetnih požarov, prvo pomoč, prvo veterinarsko pomoč, oskrbo prizadetega prebivalstva in druge manj zahtevne naloge zaščite in reševanja izvajajo državljanji po načelih osebne in vzajemne zaščite.

90. člen

Zaščita pred požari se izvaja s protipožarnimi ukrepi. Gašenje oziroma reševanje ob požarih pa izvajajo zlasti gasilske enote in po potrebi druge reševalne sile.

Zaščito pred požari in gašenje požarov ureja poseben zakon.

91. člen

Zaščita pred rušenji ob potresih, pred poplavami in drugimi nesrečami, se izvaja s prostorskimi, urbanističnimi, gradbenotehničnimi in drugimi ukrepi.

Zaščito in reševanje ob nevarnostih iz prejšnjega odstavka izvajajo podjetja, zavodi in druge organizacije, ki opravljajo gradbeno, komunalno, vodnogospodarsko in podobno dejavnost, splošne reševalne službe ter enote civilne zaščite in ustrezne enote oboroženih sil.

92. člen

Prva medicinska pomoč obsega vse ravni nujne prve pomoči. Izvajajo jo zdravstvena služba, organizacije rdečega križa ter enote civilne zaščite, po potrebi pa tudi sanitetna služba oboroženih sil.

Prvo veterinarsko pomoč izvajajo veterinarske, kmetijske in druge organizacije ter službe in po potrebi tudi enote civilne zaščite.

93. člen

Radiološko, kemijsko in biološko zaščito izvajajo podjetja oziroma druge organizacije, ki razpolagajo z ustreznimi napravami, opremo in kadri, zdravstvena služba, meteorološka služba, gasilske enote, ki so za to posebej usposobljene in opremljene, enote civilne zaščite ter po potrebi ustrezne enote oboroženih sil.

Odkrivanje in spremljanje radioloških, kemijskih ali bioloških nevarnosti izvaja služba za opazovanje in obveščanje.

94. člen

Oskrba ogroženega in prizadetega prebivalstva obsega začasno nastanitev, prehrano ter zdravstveno varstvo. Izvajajo jo zdravstvene, gostinske, komunalne in druge organizacije ter službe, rdeči križ in druge humanitarne organizacije, operativni sestavi drugih društev in organizacij državljanov ter enote civilne zaščite.

Izmik ali evakuacija ogroženega ali prizadetega prebivalstva, materialnih in drugih dobrin se izvaja, če ni mogoče z drugimi ukrepi zagotoviti varnosti in zaščite. Evakuacija je praviloma načrtovana. Lahko jo odredi izvršni svet občinske skupščine oziroma občinski štab za civilno zaščito, če je to potrebno glede na nastale razmere. Evakuacijo, ki jo je potrebno izvršiti na območju dveh ali več občin, odredi Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

V vojni lahko odredi izmik na območjih, kjer so boji, poveljnik teritorialne obrambe območja, oziroma starešina na temu enakem ali višjem položaju.

95. člen

Varstvo pred zemeljskimi, snežnimi in drugimi plazovi se izvaja z gradbenotehničnimi, prostorskimi in drugimi ukrepi.

Varstvo pred snežnimi ali drugimi plazovi z nameranim proženjem z eksplozijo in na druge načine organizirajo občinski štabi za civilno zaščito. Osebe, ki ta ukrep izvajajo, morajo biti posebej usposobljene in imeti za to pooblastilo predstojnika republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

96. člen

Varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi obsega odkrivanje, zavarovanje, prevoz in uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev. Organizirajo ga občinski štabi za civilno zaščito. Osebe, ki ta ukrep izvajajo, morajo biti posebej usposobljene in imeti za to pooblastilo predstojnika republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

Ukrep lahko izvajajo tudi ustrezne enote organov za notranje zadeve, civilne zaščite ter enote oboroženih sil.

97. člen

Za zaščito pred posledicami naravnih in drugih nesreč ter pred vojnimi dejstvomani se prebivalstvo, materialne in druge dobrine zaklanjajo v zaklonišča, zaklonilnike in druge zaščitne objekte.

Zaklonišča osnovne zaščite gradijo investitorji v miru v novih stavbah centrov zvez, energetskih objektih in v objektih, v katerih se bo opravljala dejavnost posebnega pomena za obrambo in zaščito, če se taki objekti gradijo na območjih, ki bi bila ogrožena v vojni. Zaklonišča se gradijo praviloma tako, da jih je v miru mogoče uporabljati tudi za druge namene, vendar to ne sme zmanjševati njihove uporabnosti za zaščito. Zaklonišča gradijo investitorji s svojimi sredstvi in v skladu s tehničnimi normativi.

V zaklonišča dopolnilne zaščite se v neposredni vojni nevarnosti prilagajajo v skladu s tehničnimi normativi tudi obstoječi objekti oziroma prostori.

Zaklonilniki in drugi zaščitni objekti so rovni in podobni objekti ter za zaklanjanje prilagojeni kletni in drugi prostori. Praviloma se pripravljajo v neposredni vojni nevarnosti.

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije določi tehnične normative za zaklonišča ter objekte in območja, na katerih se v skladu z drugim odstavkom tega člena gradijo zaklonišča.

98. člen

Zaklonišča je treba vzdrževati.

Za redno vzdrževanje zaklonišč in za njihovo smotro uporabo v miru skrbijo upravljalci, lastniki ali uporabniki stavb, v kateri so zaklonišča. Za javna zaklonišča skrbi občina.

Občina določi pogoje za oddajanje zaklonišč v najem za mirnodobno uporabo.

4. Podjetja, zavodi in druge organizacije, ki opravljajo dejavnost, pomembno za zaščito in reševanje

99. člen

Podjetja, zavodi in druge organizacije, ki po odločitvi izvršnega sveta občinske skupščine opravljajo dejavnost, pomembno za zaščito in reševanje, morajo na podlagi občinske ali druge ocene ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč:

- določiti svojo organizacijo, sile in sredstva za izvajanje zaščite in reševanja oziroma odpravljanje posledic nesreče;
- skrbeti za strokovno usposabljanje svojih delavcev za izvajanje načrtovanih nalog zaščite in reševanja;
- izvajati druge priprave, ki omogočajo njihovo uspešno delovanje ob naravnih in drugih nesrečah.

Priprave in načrti podjetij, zavodov in drugih organizacij iz prejšnjega odstavka, morajo biti usklajeni z načrti in drugimi pripravami pristojnega občinskega štaba za civilno zaščito.

100. člen

Gasilske poklicne in druge operativne enote gasilske organizacije, ki jih določi Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije, opravljajo poleg splošnih reševalnih nalog, tudi zaščito in reševanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi. V ta namen se opremljajo in usposabljujejo v skladu z notnim programom, ki je republiškega pomena. V tem programu se lahko določijo tudi druge naloge zaščite in reševanja, ki so splošnega pomena.

Gasilske poklicne teritorialne enote se organizirajo po predpisih o zavodih. Po teh predpisih se lahko organizirajo tudi poklicni sestavi drugih operativnih teritorialnih enot.

5. Splošne reševalne službe in sodelovanje društev ter drugih organizacij državljanov pri zaščiti in reševanju

101. člen

Gašenje požarov in druge splošne reševalne naloge v bivalnem in delovnem okolju opravljajo operativne enote gasilske organizacije.

Za organizacijo, usposabljanje in druge priprave operativnih enot iz prejšnjega odstavka skrbi v skladu z zakonom gasilska organizacija Slovenije.

102. člen

Gorska reševalna služba opravlja reševanje v gorah na območju celotne republike samostojno ali v sodelovanju z drugimi službami in organi. Po potrebi pripadniki gorske reševalne službe opravljajo tudi druge reševalne naloge.

Za organizacijo, usposabljanje in druge priprave gorske reševalne službe skrbi planinska organizacija Slovenije.

Opremljanje, usposabljanje in delovanje potrebnega operativnega sestava gorske reševalne službe poteka po programu, ki je republiškega pomena.

103. člen

Jamarska reševalna služba opravlja reševanje na območju celotne republike samostojno ali v sodelovanju z drugimi službami in organi. Po potrebi pripadniki jamarске reševalne službe opravljajo tudi druge reševalne naloge.

Za organizacijo, usposabljanje in druge priprave jamarске reševalne službe skrbi jamarska organizacija Slovenije.

Opremljanje, usposabljanje in delovanje potrebnega operativnega sestava jamarске reševalne službe poteka po programu, ki je republiškega pomena.

104. člen

Organizacije rdečega križa, kinološke, taborniške, potapljaške, radioamaterske in druge organizacije ter društva sodelujejo pri zaščiti in reševanju v skladu s svojimi možnostmi, nastalimi razmerami in odločitvami pristojnih organov.

Operativne sestave organizacij in društev iz prejšnjega odstavka v posamezni občini lahko izvršni svet občinske skupščine pooblasti, da opravljajo naloge zaščite in reševanja, za katere so usposobljeni.

6. Enote in štabi civilne zaščite

a) Enote civilne zaščite

105. člen

Enote civilne zaščite so posebej organizirane, opremljene in usposobljene sile, namenjene za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob naravnih in drugih nesrečah ter nevarnostih.

Enote civilne zaščite organizirajo tista podjetja, zavodi in druge organizacije ter krajevne skupnosti, ki jih določi izvršni svet občinske skupščine na predlog štaba za civilno zaščito v skladu z oceno ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč.

Ne glede na prejšnji odstavek lahko enote civilne zaščite organizirajo podjetja, zavodi in druge organizacije na podlagi lastne odločitve.

Oznake pripadnosti in položajne oznake v civilni zaščiti ter službi za opazovanje in obveščanje določa Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

106. člen

Enote civilne zaščite so splošne in specializirane.

Splošne enote civilne zaščite organizirajo za izvajanje manj zahtevnih ukrepov za zaščito in reševanje podjetja, zavodi in druge organizacije ter krajevne skupnosti, če v njih niso organizirani operativni sestavi gasilske organizacije, ki opravljajo splošne reševalne naloge oziroma, če ti sestavi niso zadostni.

Specializirane enote civilne zaščite organizirajo za izvajanje posameznih ukrepov za zaščito in reševanje podjetja, zavodi in druge organizacije, občine in republika. Specializirane enote civilne zaščite se lahko združujejo v združene odrede civilne zaščite, ki so praviloma namenjeni za izvajanje vseh vrst ukrepov za zaščito in reševanje. Združeni odredi civilne zaščite se ustanovijo v bolj ogroženih občinah ali za več občin skupaj. Morajo pa se ustanoviti, če je tako določeno z republiškim načrtom civilne zaščite.

Vrsta, velikost in število enot civilne zaščite se določi v skladu z formacijo enot na podlagi občinske ter lastne ocene ogroženosti podjetij, zavodov in drugih organizacij oziroma krajevnih skupnosti zaradi naravnih in drugih nesreč. Formacijo enot civilne zaščite predpisuje republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve.

107. člen

Za opravljanje posameznih nalog civilne zaščite, vzajemne zaščite ter drugih nalog zaščite in reševanja, lahko imenujejo organi, ki po tem zakonu organizirajo civilno zaščito, poverjenike civilne zaščite v bivalnih ali delovnih okoljih.

b) Štabi za civilno zaščito

108. člen

Štabi za civilno zaščito so strokovno operativni organi podjetij, zavodov in drugih organizacij, krajevnih skupnosti, občin ter republike. Štabi ocenjujejo ogroženost zaradi naravnih in drugih nesreč na svojem območju. Usmerjajo priprave za osebno in vzajemno zaščito ter izdelujejo in sprejemajo načrte za delovanje civilne zaščite. Predlagajo organizacijo civilne zaščite, usmerjajo njeno usposabljanje ter odredajo, organizirajo in vodijo izvajanje zaščitnih in reševalnih akcij ob naravnih in drugih nesrečah.

Štabe za civilno zaščito organizirajo občine, republika ter podjetja, zavodi in druge organizacije ter krajevne skupnosti, ki organizirajo civilno zaščito.

109. člen

Štab za civilno zaščito in enote civilne zaščite vodi poveljnik civilne zaščite.

Štab za civilno zaščito poleg poveljnika sestavljajo načelnik štaba, ki je obenem namestnik poveljnika ter določeno število članov, odgovornih za posamezne ali več vrst ukrepov za zaščito in reševanje. Štab za civilno zaščito in poveljnika civilne zaščite imenuje organ, ki je po tem zakonu pristojen za organiziranje civilne zaščite.

Poveljnik civilne zaščite je za svoje delo, pripravljenost civilne zaščite ter vodenje akcij zaščite in reševanja neposredno odgovoren organu, ki ga je imenoval ter višjemu štabu.

110. člen

Štab za civilno zaščito krajevne skupnosti vodi delovanje vseh štabov in enot civilne zaščite na območju krajevne skupnosti. Občina lahko pooblasti štab za civilno zaščito določene krajevne skupnosti, da vodi delovanje vseh štabov in enot na območju mesta ali na drugem območju, ki predstavlja celoto zaradi geografskih, urbanih ali drugih značilnosti.

111. člen

Občinski štab za civilno zaščito zlasti:

1. ocenjuje ogroženost območja občine pred naravnimi in drugimi nesrečami ter možnosti za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin;
2. izdelava in sprejema občinski načrt civilne zaščite, daje predloge izvršnemu svetu občinske skupščine za organiziranje zaščite in reševanja ter ukrepov za zaščito in reševanje;
3. določa usmeritve za organizacijo in priprave osebne in vzajemne zaščite ter usposabljanje prebivalstva za zaščito in reševanje;
4. predlaga izvršnemu svetu občinske skupščine določitev podjetij, zavodov in drugih organizacij, katerih dejavnost je posebnega pomena za zaščito in reševanje ter usmerja njihove priprave;
5. določa vrsto in obseg usposabljanja enot in štabov za civilno zaščito v skladu s predpisanimi programi ter usklajuje priprave civilne zaščite z drugimi pripravami za zaščito in reševanje;
6. usklajuje priprave za zaščito in reševanje s štabi za civilno zaščito sosednjih občin;

7. organizira in neposredno vodi občinske enote civilne zaščite, podrejene štabe za civilno zaščito ter usmerja in usklajuje delo drugih reševalnih sil na območju občine pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah, ki v večjem obsegu ogrozijo prebivalstvo, materialne in druge dobrine.

Tehnično administrativne in strokovno operativne naloge za občinski štab za civilno zaščito opravlja upravni organ, pristojen za obrambne zadeve.

112. člen

Republiški štab za civilno zaščito zlasti:

1. ocenjuje ogroženost Republike Slovenije pred naravnimi in drugimi nesrečami ter predlaga Izvršnemu svetu Skupščine Republike Slovenije ter drugim pristojnim organom organiziranje priprav, sil ter ukrepov za zaščito in reševanje;
2. izdelava in sprejema republiški načrt za delovanje civilne zaščite;
3. skupaj z republiškim upravnim organom, pristojnim za obrambne zadeve, pripravlja razvojni načrt za področje zaščite in reševanja ter predlaga programe za zaščito in reševanje, ki so republiškega pomena;
4. spremlja in usmerja organiziranje, pripravljanje, usposabljanje in delovanje civilne zaščite ter drugih sil v enotnem sistemu za zaščito in reševanje;
5. sodeluje z organizacijami civilne zaščite sosednjih držav ter mednarodnimi organizacijami na tem področju;
6. neposredno vodi delovanje republiških enot civilne zaščite ter usmerja in usklajuje delovanje občinskih štabov za civilno zaščito na območju republike ob naravnih in drugih nesrečah večjega obsega, oziroma po potrebi organizira in vodi pomoč pri zaščiti in reševanju v prizadetih občinah ali izven območja Republike Slovenije;
7. podeljuje priznanja za uspehe na področju zaščite in reševanja.

Administrativno tehnične in strokovno operativne naloge za Republiški štab za civilno zaščito opravlja Republiška uprava za zaščito in reševanje.

7. Aktiviranje civilne zaščite ter vodenje zaščite in reševanja

113. člen

Civilna zaščita se aktivira ob naravnih in drugih nesrečah, ki v večjem obsegu ogrozijo prebivalstvo, materialne in druge dobrine ali ki lahko povzročijo večje škodljive posledice.

Civilno zaščito v skladu s prejšnjim odstavkom aktivirajo poveljniki civilne zaščite ali poslovodni organi, predsedniki svetov krajevnih skupnosti oziroma predsedniki izvršnih svetov občinskih skupščin. V občini civilno zaščito lahko aktivira tudi dežurni funkcionar.

Civilna zaščita opravlja zaščitne in reševalne naloge po načrtih za delovanje civilne zaščite. V načrtih za delovanje civilne zaščite se na podlagi ocen ogroženosti določi organizacija, način, sile in sredstva za izvrševanje ukrepov za zaščito in reševanje ob naravnih in drugih nesrečah.

Republiški štab za civilno zaščito določi, za katere vrste naravnih in drugih nesreč morajo posamezne občine izdelati načrte za delovanje civilne zaščite.

114. člen

Zaščito in reševanje ob nesrečah manjšega obsega praviloma vodijo starešine oziroma vodje gasilskih oziroma splošnih reševalnih služb, v določenih primerih pa tudi delavci organov za notranje zadeve.

Zaščito in reševanje ob nesrečah v tehnoloških procesih in nesrečah z nevarnimi snovmi manjšega obsega vodijo vodje strokovnih služb oziroma starešine ali vodje gasilskih in drugih reševalnih služb. Delo različnih služb pri tem usklajujejo pristojne inšpekcije glede na kraj in vrsto nesreče.

115. člen

Zaščito in reševanje ob nesrečah večjega obsega vodijo štabi za civilno zaščito.

Državljeni, podjetja in druge organizacije, splošne reševalne službe, podrejeni štabi in enote civilne zaščite ali druge reševalne sile, ki sodelujejo v zaščiti in reševanju ob nesrečah večjega obsega, so se dolžne ravnati po odločitvah pristojnega štaba za civilno zaščito, ki vodi zaščito in reševanje. Neposredno delo služb, enot in organizacij, ki sodelujejo v zaščiti in reševanju, pa vodijo njihovi vodje oziroma starešine.

Pri vodenju reševalnih akcij, ki zahtevajo posebno strokovnost in znanja, pristojni štabi za civilno zaščito lahko oblikujejo začasne skupine strokovnjakov, ki jim pomagajo pri vodenju zaščite in reševanja.

116. člen

Pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah lahko sodelujejo tudi oborožene sile, če je potrebna takojšnja intervencija in če reševalne službe in civilna zaščita ne morejo odpraviti posledic nesreče.

Sodelovanje oboroženih sil pri zaščiti in reševanju lahko predlaga štab za civilno zaščito oziroma izvršni svet občinske skupščine v primerih in po postopku, ki ga določa Republiški štab za civilno zaščito.

117. člen

Občinski štabi za civilno zaščito pri vodenju zaščite in reševanja lahko odredijo nujne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se zaščitijo in rešijo ogroženi ljudje, materialne in druge dobrine ter zagotovijo najnujnejši pogoji za življenje in delo. S tem namenom lahko odredijo:

1. rušenje stavb in drugih objektov, sekanje dreves, odlaganje materiala in druge potrebne posege na premičinah in nepremičninah;
2. uporabnikom, lastnikom ali upravljalcem, da morajo dati na razpolago tehnična in druga sredstva ter opremo, potrebno za zaščito in reševanje;
3. uporabnikom, lastnikom ali upravljalcem, da morajo sprejeti na začasno nastanitev ali oskrbo ogroženo prebivalstvo oziroma njihovo premoženje ali živino;
4. obvezno sodelovanje poklicnih strokovnih organizacij, njihovih sredstev in opreme ter osebja, za izvajanje zaščite in reševanja;
5. izselitev ali evakuacijo iz stanovanjskih, poslovnih ali drugih objektov, ki so neposredno ogroženi.

Nujne ukrepe iz 1. točke prejšnjega odstavka odredijo lahko tudi štabi za civilno zaščito krajevnih skupnosti.

Upravni in drugi organi občine v skladu z odločitvami štaba za civilno zaščito pomagajo pri uresničevanju nujnih ukrepov za zaščito in reševanje.

Stroški nujnih ukrepov, potrebnih za zaščito in reševanje materialnih in drugih dobrin, praviloma ne smejo presegati vrednosti teh dobrin.

8. Mobilizacija za zaščito in reševanje

118. člen

Za zaščito in reševanje ob hudih naravnih in drugih nesrečah lahko izvršni svet občinske skupščine na predlog občinskega štaba za civilno zaščito odredi splošno ali delno mobilizacijo državljanov ter njihovih sredstev, de-

lavcev in sredstev-podjetij, zavodov in drugih organizacij, reševalnih služb in državnih organov ter štabov in enot civilne zaščite na območju občine.

Če se izvršni svet občinske skupščine ne more sestati v primeru iz prejšnjega odstavka, potrebne ukrepe odredi predsednik izvršnega sveta. V potrditev izvršnemu svetu jih predloži takoj, ko se ta lahko sestane.

Če izvršni svet občinske skupščine ni odredil ukrepov po tem členu ali če je treba določiti mobilizacijo oziroma druge ukrepe za območje več občin, potrebne ukrepe odredi Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije na predlog Republiškega štaba za civilno zaščito.

119. člen

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije lahko na podlagi ocene ogroženosti zaradi določene vrste naravne ali druge nesreče in na predlog Republiškega štaba za civilno zaščito v miru določi podjetja, zavode in druge organizacije, ki imajo ustrezno opremo in osebje, da sodelujejo pri zaščiti in reševanju, če bi taka nesreča nastala.

Sodelovanje podjetij, zavodov in drugih organizacij iz prejšnjega odstavka pri zaščiti in reševanju lahko zahtevajo občinski štabi za civilno zaščito od Republiškega štaba za civilno zaščito.

120. člen

Za sodelovanje pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah in za škodo, ki jo pri tem utrpijo, v primerih iz 118. in 119. člena, imajo državljani, podjetja, zavodi in druge organizacije ter društva, pravico do povračila dejanskih stroškov in dejanske škode. Državljeni oziroma delavci imajo pravico tudi do brezplačne nastanitve in prehrane, če neprekinjeno sodelujejo v akcijah zaščite in reševanja najmanj šest ur. V ceno svojih storitev podjetja, zavodi in druge organizacije lahko zaračunajo le dejanske materialne stroške in sredstva za osebne dohodke delavcev, ki so sodelovali pri zaščiti in reševanju.

Upravljalci, uporabniki in lastniki sredstev ter opreme in nepremičnin, imajo pravico do povračila dejanske škode, če so bila njihova sredstva, oprema ali nepremičnine uničene ali poškodovane zaradi obvezne uporabe pri zaščiti in reševanju oziroma zaradi izvajanja ukrepov za zaščito in reševanje.

Določba prvega in drugega odstavka tega člena se uporablja tudi v primeru, če je o obveznem sodelovanju pri zaščiti in reševanju odločil pristojni štab za civilno zaščito v skladu s tem zakonom.

Povračilo oziroma odškodnina iz prvega, drugega in tretjega odstavka gre v breme tiste občine, na območju katere se je zgodila nesreča. V primeru tehnoloških in drugih nesreč gre povračilo oziroma odškodnina v breme podjetja, zavoda ali druge organizacije, katere obratovanje ali delavci so povzročili nastanek nesreče.

9. Opazovanje in obveščanje

121. člen

Za odkrivanje in spremljanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč ter vojnih dejstev in obveščanje prebivalstva, podjetij, zavodov ter drugih organizacij, državnih organov, civilne zaščite in drugih reševalnih služb o teh nesrečah in nevarnostih, občine in republika organizirajo na enotnih osnovah sistem za opazovanje in obveščanje.

122. člen

Sistem za opazovanje in obveščanje sestavljata:

- služba za opazovanje in obveščanje,
- dopolnilno opazovalno omrežje.

Službo za opazovanje in obveščanje sestavljajo centri za obveščanje, vizualne opazovalnice in sistem za alarmiranje.

Dopolnilno opazovalno omrežje sestavljajo podjetja, zavodi in organizacije ter organi in službe, ki se ukvarjajo z opazovanjem in spremljanjem naravnih in drugih pojavov ter nevarnosti.

Služba za opazovanje in obveščanje uporablja pri opravljanju svojih nalog podatke, ki jih posredujejo nosilci dopolnilnega opazovalnega omrežja ter vojaška služba opazovanja in obveščanja.

123. člen

Centri za obveščanje se ustanovijo praviloma v občinah ali medobčinskih skupnostih in v republiki. S centri za obveščanje se povezujejo organizacije, organi in službe dopolnilnega opazovalnega omrežja, določene z aktom o organizaciji opazovanja in obveščanja v občini.

Upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, z odločbo določijo, katere organizacije, organi in službe so se dolžne na lastne stroške povezati s centri za obveščanje in katere vrste podatkov so dolžne sporočiti centrom.

Predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, v soglasju s predstojnikom republiškega upravnega organa za notranje zadeve določi način povezovanja in izmenjave podatkov med centri za obveščanje ter organi za notranje zadeve.

124. člen

Centri za obveščanje se aktivirajo ob naravnih in drugih nesrečah ter nevarnostih, v izrednih razmerah, neposredni vojni nevarnosti in v vojni. O aktiviranju centrov za obveščanje odločijo izvršni sveti, upravni organi, pristojni za obrambne zadeve, občinski štabi za civilno zaščito ali dežurni funkcionarji v občinah.

O aktiviranju določenih ali vseh centrov za obveščanje odloča republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, ali Republiški štab za civilno zaščito.

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije določi občinske centre za obveščanje, ki v miru opravljajo naloge obveščanja za območja več občin. Pri teh centrih se organizirajo tudi vizualne opazovalnice. Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije določi naloge teh centrov, ki so republiškega pomena.

Republiški center za obveščanje deluje v sestavi republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, za vse republiške organe in organizacije tudi v miru.

Izvršni sveti občinskih skupščin organizirajo neprekinjeno dežurno službo kot del službe za opazovanje in obveščanje. Način dela dežurne službe ureja republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve.

125. člen

Služba za opazovanje in obveščanje uporablja javni sistem zvez, zveze drugih imetnikov ter upravne zveze.

Sporočanje in prenos podatkov v sistemu za opazovanje in obveščanje ima prednost pri uporabi vseh vrst zvez.

Zahteve za prenos in sporočanje obvestil o nevarnostih, ki grozijo prebivalstvu, imajo prednost pred vsemi drugimi obvestili, ki se dajejo s sredstvi javnega obveščanja.

Znaki za alarmiranje so enotni na celotnem območju Republike Slovenije. Določi jih Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

VII. USPOSABLJANJE ZA OBRAMBO IN ZAŠČITO

126. člen

Izobraževanje za obrambne poklice se izvaja na ustrezni visokošolski organizaciji. Izobraževanje za vojaške poklice urejajo posebni predpisi.

Prebivalstvo se usposablja za naloge zaščite in reševanja zlasti z izvajanjem ustreznih programov v sredstvih za množično obveščanje.

V republiškem centru za obrambno usposabljanje se izvaja usposabljanje za opravljanje strokovnih nalog obrambe in zaščite, določenih nalog ali dolžnosti v enotah za zveze, v zaščiti in reševanju ter v službi za opazovanje in obveščanje. Programe, ki se izvajajo v centru, predpisuje predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve. Usposabljanje delavcev organov za notranje zadeve ter oseb v rezervnem sestavu teh organov se izvaja v centrih organov za notranje zadeve po programih, ki jih predpisuje predstojnik republiškega upravnega organa za notranje zadeve.

127. člen

Organizacija rezervnih vojaških starešin Slovenije kot strokovna organizacija:

1. organizira in izvaja vojaškostrokovno usposabljanje rezervnih vojaških starešin;

2. sodeluje pri usposabljanju prebivalstva in po potrebi pri izvajanju drugih programov usposabljanja za obrambo in zaščito;

3. sodeluje pri usmerjanju mladine v vojaške in obrambne poklice ter izbiri za vojaške šole in šole rezervnih oficirjev;

4. obravnava in sprejema mnjenja in stališča v zvezi z organiziranjem in uveljavljanjem obrambnega sistema.

Organizacija rezervnih vojaških starešin v skladu s svojo vlogo in dejavnostjo uresničuje in razvija tudi druge aktivnosti za krepitev strokovne usposobljenosti rezervnih vojaških starešin.

K letnim programom dela organizacije rezervnih vojaških starešin iz prvega odstavka dajejo soglasje upravni organi, pristojni za obrambne zadeve.

128. člen

Usposabljanje pripadnikov in enot za zveze, pripadnikov, enot in štabov za civilno zaščito, službe za opazovanje in obveščanje ter delavcev, ki opravljajo strokovna dela na obrambnem in zaščitnem področju, se izvaja po programih, ki jih predpisuje predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

Vojaško strokovno usposabljanje rezervnih vojaških starešin se izvaja po programih, ki jih določa republiška organizacija rezervnih vojaških starešin v soglasju z republiškim upravnim organom, pristojnim za obrambne zadeve.

Pogoje in način usposabljanja teritorialne obrambe urejajo predpisi o izvajanju vojaške dolžnosti.

Državljeni so k usposabljanju po tem členu ter k usposabljanju za delovanje v narodni zaščiti klicani s pozivi, ki jih izdaja upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, na zahtevo organizatorja usposabljanja. Organizatorji usposabljanja za programe, ki se izvajajo v republiškem centru za obrambno usposabljanje, so občine, razen če se ne izvaja usposabljanje za naloge iz republiške pristojnosti.

129. člen

Usposabljanje pripadnikov civilne zaščite ter službe za opazovanje in obveščanje se izvaja po programih, ki zagotavljajo temeljno in dopolnilno usposabljanje.

Program za temeljno usposabljanje pripadnikov civilne zaščite sme trajati največ 80 ur, program za dopolnilno usposabljanje pa letno največ 20 ur.

Program za temeljno usposabljanje pripadnikov službe za opazovanje in obveščanje sme trajati največ 40 ur, program za dopolnilno usposabljanje pa letno največ 10 ur.

Dopolnilno usposabljanje se izvaja praviloma v obliki vaj in praktičnega dela.

130. člen

Pripadniku civilne zaščite ali službe za opazovanje in obveščanje se na njegovo prošnjo odloži usposabljanje ali posamezna vaja:

1. če je zaradi bolezni ali poškodbe nezmožen obiskovati usposabljanje oziroma vajo;
2. če je ob pozivu k usposabljanju na šolanju in če ima med usposabljanjem izpit, kolokvij ali obvezne vaje;
3. če neguje člana gospodinjstva, ki je hudo bolan;
4. če je po vročitvi poziva nastal smrtni primer v družini ali gospodinjstvu oziroma zaradi drugih zasebnih razlogov, zaradi katerih bi pripadnik zašel v težak položaj, če bi odšel na usposabljanje;

Usposabljanje ali posamezna vaja se lahko izjemoma odloži zaradi neodložljivih službenih potreb ali kmetijskih ali obrtnih del.

Določba prvega in drugega odstavka tega člena se uporablja tudi za odlaganje usposabljanja za opravljanje nalog narodne zaščite.

Prošnjo za odložitev usposabljanja ali vaje je treba vložiti pri upravnem organu, pristojnem za obrambne zadeve, ki je pripadnika vpoklical, v osmih dneh od vročitve poziva. Prošnjo iz razlogov po 1., 2. in 4. točki ter drugem odstavku tega člena pa je treba vložiti v osmih dneh od nastanka razloga.

131. člen

Usposabljanje državljanov za opravljanje nalog narodne zaščite, enot za zveze, operativnih sestavov enot in društev in drugih organizacij državljanov za zaščito in reševanje, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje ter delavcev, ki opravljajo strokovna dela obrambe in zaščite, se praviloma izvaja izven delovnega časa. Ta določba se ne nanaša na zahtevnejše ali daljše oblike usposabljanja.

VIII. OPRAVLJANJE DELA NA OBRAMBNEM PODROČJU

132. člen

Za delavce v upravnih organih, pristojnih za obrambne zadeve, in za delavce, ki opravljajo naloge obrambe v drugih državnih organih ter v teritorialni obrambi, veljajo splošni predpisi, ki veljajo za delavce v državnih organih, če s tem zakonom ni določeno drugače.

Delovno razmerje v upravnih organih, pristojnih za obrambne zadeve, in v teritorialni obrambi se lahko sklene brez razpisa oziroma objave za opravljanje del, ki so posebnega pomena za obrambo:

- višjega upravnega delavca, upravnega delavca in strokovno tehničnih delavcev na področju obrambnih priprav, upravnih zvez, informatike in kriptozščite, vojaških, varnostnih, obveščevalnih in protiobveščevalnih zadev;
- poveljnika teritorialne obrambe, načelnika štaba za teritorialno obrambo ter starešin, ki opravljajo operativne naloge;
- inšpektorja na obrambnem področju;

- vodje pisarne ter tehničnih delavcev v teritorialni obrambi;

- delavca drugega državnega organa, ki opravlja obrambne zadeve.

Z aktom o sistemizaciji delovnih mest v državnem organu, podjetju, zavodu ali drugi organizaciji oziroma s formacijo v teritorialni obrambi, se določijo delovna mesta, ki jih opravljajo aktivne vojaške osebe. Aktivna vojaška oseba, ki opravlja ta dela, uresničuje pravice in dolžnosti kot drugi delavci takega organa ali organizacije, če ni z zakonom določeno drugače.

133. člen

Delovno razmerje za dela iz prejšnjega člena lahko sklene delavec, ki ni bil obsojen oziroma ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje izdaje državne ali uradne skrivnosti ali za kaznivo dejanje zoper uradno dolžnost.

Dela, ki so posebnega pomena za obrambo, lahko izjemoma opravlja tuj državljan, vendar le s predhodnim soglasjem predstojnika republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

Določba prvega in drugega odstavka tega člena se uporablja tudi za upravitelja obrambnega in varnostnega načrta občine, republike oziroma državnega organa ter za razporejanje državljanov za opravljanje nalog kriptozščite po tem zakonu.

Predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, daje soglasje k imenovanju predstojnika občinskega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

134. člen

Delavec, ki dela v državnem organu na delih obrambe in zaščite oziroma v teritorialni obrambi, je po odločitvi predstojnika ali poveljnika dolžan opravljati delo v posebnih delovnih pogojih. Posebni delovni pogoji so delo ob nedeljah in praznikih, delo v deljenem delovnem času, delo, daljše od polnega delovnega časa, dežurstvo kot redna oblika dela, dežurstvo, ki se odreja izjemoma, biti v pripravljenosti za delo ter izrabit ali prekiniti dopust v skladu s potrebami službe. Posebni delovni pogoji se določijo s sistemizacijo delovnih mest oziroma s formacijo.

Med dežurstvom mora biti delavec prisoten na delovnem mestu in opravljati naloge, če je to potrebno. Med pripravljenostjo mora biti delavec vsak čas dosegljiv, da ga je mogoče poklicati na delo. Če delavec med dežurstvom ali pripravljenostjo dela, se čas tega dela šteje kot delo v podaljšanem delovnem času.

Delo v posebnih pogojih se odredi, kadar to terjajo obrambne razmere ali potrebe zaščite in reševanja oziroma kadar je le tako mogoče opraviti določene naloge, ki jih ni mogoče odlagati ali pa morajo biti opravljene v določenem roku.

V primeru, ko delovni čas delavca presega delovno obveznost v okviru 182-urnega delovnega meseca oziroma 42-urnega delovnega tedna, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa.

135. člen

Delavcem v državnih organih, ki opravljajo dela obrambe in zaščite oziroma dela v teritorialni obrambi, se lahko poviša osebni dohodek do 20 odstotkov z vrednotenjem posebnih pogojev dela in odgovornosti.

V skladu s prejšnjim odstavkom se lahko poviša osebni dohodek delavcev, ki opravljajo:

- organizacijska, vodstvena, inšpekcijska ali operativna dela obrambe in zaščite, razen del in nalog voljenih funkcionarjev, do 20 odstotkov;

– strokovno tehnična, analitična, nadzorna in druga obrambna ter zaščitna operativna dela temeljne dejavnosti do 10 odstotkov;

– pomožna tehnična in manipulativna dela do 5 odstotkov.

Odstotek povišanja sredstev za osebne dohodke se določi glede na obseg, vrsto in naravo posebnih pogojev dela in odgovornosti.

136. člen

Delavcem v upravnih organih, pristojnih za obrambne zadeve, ter v teritorialni obrambi, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela oziroma dela, na katerih po določeni starosti ne morejo več uspešno delati, se šteje zavarovalna doba s povečanjem. Za 12 mesecev dejanskega opravljanja dela jim pripada 15 mesecev zavarovanja.

Dela iz prejšnjega odstavka ter način plačevanja prispevkov za zavarovalno dobo s povečanjem določi Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije na predlog predstojnika republiškega upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve.

137. člen

Z osebnim delom oziroma kot gospodarsko ali storitveno dejavnost ni dovoljeno opravljati:

– izdelave in dopolnjevanja obrambnih, varnostnih, razvojnih načrtov obrambe in zaščite ter dela upraviteljev obrambnih in varnostnih načrtov oziroma usposabljanja za izdelavo načrtov ali opravljanje dela upraviteljev;

– usposabljanja teritorialne obrambe, narodne zaščite, enot za zveze in za kriptografsko zavarovanje podatkov;

– usposabljanja štabov za civilno zaščito, službe za opazovanje in obveščanje, za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi ter za proženje snežnih plazov z eksplozijo;

– kriptografskega zavarovanja podatkov po tem zakonu;

– varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi.

Proizvodnjo oborožitve in vojaške opreme urejajo posebni predpisi.

IX. FINANCIRANJE OBRAMBE IN ZAŠČITE

138. člen

Podjetja, zavodi in druge organizacije ter drugi delodajalci zagotavljajo sredstva za nadomestila osebnih dohodkov za svoje delavce v času njihovega usposabljanja v teritorialni obrambi ali v rezervni sestavi organov za notranje zadeve, narodni zaščiti, enotah za zveze, civilni zaščiti ter službi za opazovanje in obveščanje. Nadomestilo zagotavljajo tudi za zahtevnejše oblike usposabljanja svojih delavcev za delovanje v operativnih sestavih splošnih reševalnih služb. Nadomestilo pripada delavcem, če so bili poklicani na usposabljanje s pozivom pristojnega organa občine ali republike oziroma jim ta organ izda ustrezno potrdilo o udeležbi na usposabljanju.

Organizator usposabljanja iz prejšnjega odstavka zagotavlja nadomestilo izgubljenega zaslужka državljanu, ki z osebnim delom samostojno opravlja poklicno dejavnost in državljanu, ki s samostojnim osebnim delom opravlja kako drugo gospodarsko dejavnost. Nadomestilo zagotavlja organizator tudi državljanu, ki ni v delovnem razmerju in se ne ukvarja s samostojno poklicno dejavnostjo, oziroma, ki nima pokojnine ali nadomestila zaradi začasne brezposelnosti. Višino nadomestila izgubljenega zaslужka določa Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

Nadomestilo osebnega dohodka ali izgubljenega zaslужka pripada v skladu s prvim in drugim odstavkom

tega člena tudi za čas opravljanja dejanskih nalog v civilni zaščiti, službi za opazovanje in obveščanje ter v operativnih sestavih splošnih reševalnih služb, če bi moral državljan v tem času delati.

Za pokrivanje stroškov iz drugega odstavka tega člena se na območju občine lahko združujejo sredstva delodajalcev, da se zagotovi njihova enakomerna obremenitev.

139. člen

Občine zagotavljajo sredstva za programe obrambe in zaščite tako kot za druge potrebe javne porabe.

Občine zagotavljajo sredstva tudi za priprave krajevnih skupnosti, za izvajanje programov organizacij rezervnih vojaških starešin oziroma za izvajanje programov društev in drugih organizacij državljanov, ki so jim dale pooblastilo za opravljanje zaščite in reševanja. Občine zagotavljajo sredstva tudi podjetjem, zavodom in drugim organizacijam za izvajanje nalog obrambe in zaščite, ki so jih določili pristojni občinski organi, pa bistveno presežajo možnosti redne dejavnosti teh organizacij.

140. člen

Republika Slovenija zagotavlja sredstva za:

1. razvoj, priprave in usposabljanje Teritorialne obrambe Republike Slovenije, za izvajanje materialne dolžnosti za teritorialno obrambo in druge obrambne priprave republike ter delovanje republiške organizacije rezervnih vojaških starešin;

2. izvajanje vojaške dolžnosti ter civilne službe v skladu z zakonom;

3. organizacijo in priprave upravnih zvez ter enot za zveze, ki delujejo za potrebe republike;

4. Republiški štab za civilno zaščito, republiške enote civilne zaščite, republiške rezerve sredstev za zaščito in reševanje ter za druge republiške programe za zaščito in reševanje;

5. organizacijo in delovanje določenih centrov za obveščanje, ki v miru delujejo za več občin ter za razvoj enotnega informacijskega sistema obrambe in zaščite;

6. organizacijo in izvajanje programov v republiškem centru za obrambno usposabljanje;

7. priprave republiškega upravnega organa za notranje zadeve in rezervnega sestava organov za notranje zadeve ter drugih republiških organov za delovanje ob naravnih in drugih nesrečah ter v vojni;

8. oblikovanje republiških stalnih blagovnih rezerv ter skladišnih in drugih prostorov v ta namen;

9. določene naloge urejanja prostora za obrambo in zaščito, ki so posebnega obrambnega pomena;

10. druge naloge, ki so posebnega pomena za obrambo in zaščito na območju republike.

141. člen

Davki, carine, prispevki in druge dajatve se ne plačujejo od oborožitve in vojaške opreme, od oborožitve in opreme ter objektov, namenjenih za usposabljanje za obrambo in zaščito, od naprav, sredstev, opreme in objektov enot za zveze, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje ter splošnih reševalnih služb. Dajatve se ne plačujejo tudi od naprav in opreme za protipožarno zaščito, od naprav in od sredstev za osebno in vzajemno zaščito, ki jih morajo nabaviti po tem zakonu upravljalci, lastniki ali uporabniki stavb ali občine. Dajatev so oproščeni tudi objekti in naprave, namenjene za proizvodnjo oborožitve in vojaške opreme, rezervne zmogljivosti, namenjene izključno uporabi v vojni, rezervna in druga sredstva za potrebe obrambe, ki jih nabavljajo občine in republika oziroma njihovi organi, zavodi oboroženih sil,

podjetja, zavodi in druge organizacije ter društva in druge organizacije državljanov za izvajanje nalog po tem zakonu.

Republiški upravni organ, pristojen za finance, podrobneje predpiše vrsto objektov, sredstev, opreme in naprav iz prejšnjega odstavka.

X. KAZENSKÉ DOLOČBE

142. člen

Z denarno kaznijo najmanj 20.000 dinarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. če ne uskladi svoje organiziranosti in delovanja s tem zakonom v šestih mesecih od dneva uveljavitve zakona (prvi odstavek 148. člena);

2. če ne sprejme svojega obrambnega načrta (prvi odstavek 21. člena);

3. če po odločitvi pristojnega organa republike oziroma občine ne načrtuje izvajanja posameznih ukrepov za pripravljenost ter opravljanje določene proizvodnje ali storitev v vojni v sistemu materialne in zdravstvene oskrbe oboroženih sil, prebivalstva ter drugih obrambnih potreb (prvi odstavek 22. člena);

4. če ne izvršuje ali se kako drugače izmika izvrševanju materialne dolžnosti po drugem odstavku 22. člena tega zakona;

5. če ne ravna v skladu z odredbo oziroma navodilom ali odločbo republiškega inšpektorja za obrambo ali druge pooblaščené osebe (4., 5. in 6. točka 39. člena);

6. če ne organizira narodne zaščite v skladu s 64. členom tega zakona ali če v načrtu za delovanje narodne zaščite ne določi nalog za varovanje premoženja in drugih dobrin oziroma ne določi organiziranja in razporeditve državljanov za opravljanje določenih nalog v narodni zaščiti v skladu s 65. členom tega zakona;

7. če ravna s podatki o obrambi, ki so določeni kot državna, vojaška ali uradna skrivnost, v nasprotju s prvim odstavkom 77. člena tega zakona;

8. če vnese v javne publikacije podatke, ki so obrambnega pomena (drugi odstavek 77. člena);

9. če brez soglasja ali v nasprotju s soglasjem opravlja snemanja, meritve ali raziskave zemljišč ali gradi v okoliših ali na območjih iz drugega odstavka 78. člena tega zakona;

10. če brez dovoljenja pristojnega organa da tuji fizični ali pravni osebi izsledke znanstvenih raziskovanj na področjih, za katere je predpisano, da so pomembni za obrambo (prvi odstavek 79. člena);

11. če brez dovoljenja ali v nasprotju z danim dovoljenjem pristojnega organa snema filme ali druge video zapise na območjih, na katerih je iz obrambnih razlogov omejeno prosto gibanje, prebivanje ali nastanjanje (drugi odstavek 79. člena);

12. če brez dovoljenja ali v nasprotju z danim dovoljenjem pristojnega organa opravlja snemanje iz zraka ali če aeroposnetkov pred uporabo ne pošlje v pregled istemu organu (tretji odstavek 79. člena);

13. če kot upravljalec, lastnik ali uporabnik stanovanjskih, poslovnih in drugih objektov na svoje stroške ne zagotovi ali vzdržuje sredstev in opreme za zaščito in reševanje stanovalcev, delavcev in drugih uporabnikov ali ne poskrbi za njihovo usposabljanje za ravnanje s temi sredstvi ob naravnih in drugih nesrečah (prvi odstavek 87. člena);

14. če na svoje stroške ne zagotovi najnujnejših zaščitnih sredstev in reševalne opreme za neposredno ogroženo prebivalstvo ali le-teh ne seznanj s postopki za primer nesreče z nevarno snovjo (drugi odstavek 87. člena);

15. če kot investitor ne poskrbi za gradnjo zaklonišča v skladu z drugim odstavkom 97. člena tega zakona ali če kot upravljalec, lastnik ali uporabnik stavbe, v kateri je zaklonišče, le-tega ne vzdržuje redno (drugi odstavek 98. člena);

16. če na podlagi občinske ali druge ocene ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč ne določi svoje organizacije, sil in sredstev za izvajanje zaščite in reševanja oziroma odpravljanje posledic nesreče, ne poskrbi za strokovno usposabljanje svojih delavcev za izvajanje načrtovanih nalog zaščite in reševanja, ne izvaja drugih priprav, ki omogočajo uspešno delovanje ob naravnih in drugih nesrečah ali priprav in načrtov v zvezi s tem ne uskladi z načrti in drugimi pripravami pristojnega občinskega štaba za civilno zaščito (99. člen);

17. če ne organizira enot civilne zaščite v skladu z drugim odstavkom 105. člena tega zakona;

18. če ne izvrši mobilizacije delavcev in sredstev za zaščito in reševanje v skladu z odločitvijo pristojnega organa (118. člen).

Z denarno kaznijo najmanj 3000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

143. člen

Z denarno kaznijo najmanj 3000 dinarjev se kaznuje za prekršek odgovorna oseba državnega organa oziroma organa krajevne skupnosti:

1. če ne organizira ali ne izvaja priprav za zaščito prebivalstva in za svoje delo v vojni v skladu s prvim odstavkom 23. člena tega zakona, če na izvaja posameznih nalog za delo v vojni ali če ne organizira narodne oziroma civilne zaščite v skladu z drugim odstavkom 23. člena tega zakona;

2. če ne ravna v skladu z odredbo oziroma navodilom ali odločbo republiškega inšpektorja za obrambo ali druge pooblaščené osebe (4., 5. in 6. točka prvega odstavka 39. člena);

3. če ravna s podatki o obrambi, ki so določeni kot državna, vojaška ali uradna skrivnost, v nasprotju s prvim odstavkom 77. člena tega zakona;

4. če ravna s podatki, ki so obrambnega pomena, v nasprotju z drugim odstavkom 77. člena;

5. če sprejme v delovno razmerje na dela in naloge, ki so posebnega pomena za obrambo, osebo, ki ne izpolnjuje pogojev iz 133. člena tega zakona.

144. člen

Z denarno kaznijo najmanj 20.000 dinarjev se kaznuje za prekršek tuja pravna oseba:

1. če opravlja meritve in raziskave na območjih, objektih in okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo brez predhodnega dovoljenja pristojnega organa (drugi odstavek 78. člena).

2. če na območju Republike Slovenije brez dovoljenja pristojnega organa opravlja znanstvena raziskovanja ali kako drugače zbira izsledke teh raziskovanj na področjih, za katera je predpisano, da so pomembna za obrambo (prvi odstavek 79. člena) ali če snema filme ali video zapise na določenih območjih brez dovoljenja pristojnega organa (drugi odstavek 79. člena).

Za prekršek iz prejšnjega odstavka tega člena se storilcu skupaj s kaznijo izreče tudi varstveni ukrep odvzema pisnega oziroma posnetega materiala.

145. člen

Z denarno kaznijo najmanj 3000 dinarjev se kaznuje za prekršek tujec:

1. če brez dovoljenja pristojnega organa na območju Republike Slovenije opravlja znanstveno raziskovanje ali kako drugače zbira izsledke teh raziskovanj na področjih, za katere je predpisano, da so pomembna za obrambo (prvi odstavek 79. člena).

Za prekršek iz prejšnjega odstavka tega člena se storilcu skupaj s kaznijo izreče varstveni ukrep odvzema pisnega ali posnetega materiala.

146. člen

Z denarno kaznijo najmanj 2000 dinarjev se kaznuje za prekršek posameznik:

1. če ne izvršuje ali se kako drugače izmika izvrševanju dolžnosti iz prvega, drugega, tretjega in petega odstavka 5. in 6. člena tega zakona;

2. če se na vpoklic pristojnega organa brez upravičenega razloga ne zgledi v kraju in v času, ki sta navedena v posamičnem ali splošnem pozivu (prvi odstavek 14. člena);

3. če v predpisanem roku ne prijavi pristojnemu organu sprememb iz 16. člena tega zakona;

4. če se brez ustreznega soglasja oziroma dovoljenja giblje, prebiva ali nastani na območju iz prvega odstavka 78. člena tega zakona;

5. če brez ustreznega soglasja oziroma dovoljenja vstopi ali se giblje oziroma opravlja snemanje, meritve ali raziskave na območju objekta oziroma okolišju objekta iz drugega odstavka 78. člena tega zakona;

6. če brez dovoljenja ali v nasprotju z danim dovoljenjem snema filme ali druge video zapise na območjih iz drugega odstavka 79. člena tega zakona;

7. če kot upravljalec, lastnik ali uporabnik stanovanjskih, poslovnih ali drugih objektov na lastne stroške ne zagotovi ali ne vzdržuje sredstev in opreme iz prvega odstavka 87. člena tega zakona;

8. če kot upravljalec, lastnik ali uporabnik stavbe, v kateri je zaklonišče, le-tega ne vzdržuje v skladu s 98. členom tega zakona;

9. če kot upravljalec, lastnik ali uporabnik nepremičnine ali premičnine ne dopusti ali kako drugače ovira izvršitev ukrepov za zaščito in reševanje ogroženih ljudi, materialnih in drugih dobrin oziroma ne izvrši odrejenih ukrepov za zaščito in reševanje iz 117. člena tega zakona.

Za prekršek iz 5. in 6. točke prvega odstavka tega člena se izreče storilcu skupaj s kaznijo tudi varstveni ukrep odvzema pisnega ali posnetega materiala.

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

147. člen

Sredstva in pravice občin ter mestne skupnosti, vključno z intendantsko opremo, sredstvi zvez, sredstvi oborožitve in namenskimi nepremičninami, kot tudi arhiv in dokumentacija ter drugo premoženje, ki je bilo namenjeno za občinske in mestni štab za teritorialno obrambo ter enote in zavode teritorialne obrambe ob uveljavitvi tega zakona, prevzame republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, skladno z novo organiziranostjo Teritorialne obrambe Republike Slovenije. Z dnem uveljavitve tega zakona prevzame tudi dospelosti obveznosti, ki so nastale zaradi nabave, vzdrževanja in hranjenja sredstev oborožitve in opreme teritorialne obrambe.

Vpis pravic na nepremičninah izvrši pristojno sodišče na predlog Republike Slovenije na podlagi listine, sposobne za zemljiškoknjižni prenos.

Delavce občinskih štabov za teritorialno obrambo prevzame Republiški upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona.

S 1. 1. 1992 se v breme Republike Slovenije prenese tudi izplačevanje nadomestil osebnih dohodkov ter drugih povračil, določenih v 137. členu tega zakona za zaposlanje pripadnikov teritorialne obrambe, enot za zveze ter rezervnega sestava organov za notranje zadeve.

148. člen

Podjetja, zavodi in druge organizacije, krajevne skupnosti, društva in druge organizacije državljanov, občine, mestna skupnost in republika uskladijo svojo organiziranost in delovanje s tem zakonom v šestih mesecih od dneva uveljavitve zakona.

Določbe 17., 18. in 20. člena tega zakona se ne uporabljajo za pripadnike Jugoslovanske ljudske armade do sprejema republiških predpisov o službi v oboroženih silah.

149. člen

Ko začne veljati ta zakon preneha veljati zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (Uradni list SRS št. 35/82 in 22/83 ter Uradni list RS, št. 9/90) razen določb od 282. do 285. člena, ki veljajo, dokler zakon o notranjih zadevah teh vprašanj ne uredi drugače.

150. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 200-01/90-3/3

Ljubljana, dne 29. marca 1991.

**Skupščina
Republike Slovenije**

**Predsednik
dr. France Bučar l. r.**

556.

Na podlagi 9. in 12. člena zakona o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij (Uradni list Republike Slovenije, št. 48/90) objavlja Republiški sekretariat za družbeno planiranje

NATEČAJ

za zahtevke:

1. za sofinanciranje izdelave razvojnih programov posameznih demografsko ogroženih območij iz 1. in 9. člena zakona o spodbujanju demografsko ogroženih območij (Uradni list RS št. 48/90) v nadaljnjem besedilu zakon;

2. za sofinanciranje izdelave inicialnih razvojnih načrtov in refundiranje dela stroškov izdelave projektne dokumentacije iz prvega odstavka 9. člena zakona;

3. za sofinanciranje gradnje objektov lokalne gospodarske infrastrukture iz 10. člena zakona;

4/1 za sredstva za spodbujanje naložb za razvoj kmetij, dopolnilnih dejavnosti na kmetijah na podlagi prvega odstavka 11. člena zakona;

4/2 za sredstva za spodbujanje razvoja drobnega gospodarstva na področju proizvodnje in storitev do 5 zaposlenih na podlagi prvega odstavka 11. člena zakona;

5. za spodbujanje naložb v druge proizvodne in storitvene objekte in opremo v gospodarstvu zaradi razširitve obstoječe ali urejanja nove proizvodne ali storitvene dejavnosti na podlagi drugega in tretjega odstavka 11. člena zakona.